РАСПРАВЉАЊЕ ЗАОСТАВШТИНЕ ПРЕД ЈАВНИМ БЕЛЕЖНИКОМ

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

LEGEARTIS ИНГ-ПРО

Број 48 ● септембар 2016. ● www.legeartis.rs ● www.propisiupraksi.rs

НОВИ ЗИО
ПРИМЕНА У ПРАКСИ

БЛАГАЈНИЧКО ПОСЛОВАЊЕ

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

- ЗАСНИВАЊЕ РАДНОГ ОДНОСА
- СТЕЧАЈ КРОЗ СУДСКУ ПРАКСУ

...И ЈОШ

- АКОНТАЦИЈА ПОРЕЗА НА ДОБИТ
- БРИСАЊЕ ОБВЕЗНИКА ПДВ-а ИЗ ПДВ ЕВИДЕНЦИЈЕ

Судски поступци

Олакшавајуће и отежавајуће околности у одмеравању кривичне санкције

Буџети

Оквирни споразум у јавним набавкама

Порези

Утврђивање ПДВ основице код промета добара и услуга

Јавна својина

Евиденција непокретности у јавној својини

KONSALTING

SAVETOVANJA

JAVNE NABAVKE

ELEKTRONSKO IZDANJE ZA PRAĆENJE JAVNIH NABAVKI

LEGEARTIS

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

SUDSKO-ADVOKATSKI ROKOVNIK

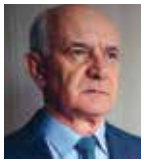
PROPISI.NET

ELEKTRONSKO PRAVNO IZDANJE

KOMENTARI I ZAKONI U PRIMENI

ING-PRO

Међу ауторима у овом броју...

Владимир Скенџић,
власник агенције за пружање књиговодствених услуга и аутор бројних чланака из области рачуноводства и финансија

Порески обвезник не сме дозволити да наступи рок застарелости од 5 година и на тај начин изгубити право на повраћај новчаних средстава на текући рачун.

Никола Пантелић
заменик јавног тужиоца у Трећем основном јавном тужилаштву у Београду

Присутни параметри, као и афирмација споразума о признању кривичног дела, све више обесмишљавају изналажење адекватне санкције.

Дејан Обренић
дипл. правник, помоћник извршитеља с вишегодишњим искуством у извршном поступку

Да ли ће ради наплате заплењеног и пренетог потраживања бити покренут парнични или нови извршни поступак не зависи од воље извршног повериоца.

Никола М. Јовановић
порески саветник у консултантској кући *EY* (*Ernst&Young*) доо Београд

Треба имати у виду да под одређеним условима и накнадно одобравање попуста за последицу може имати смањење накнаде и самим тим ПДВ основице.

Зорица Вељић
судија Вишег суда у Београду

Сматрамо да је добро што је законодавац прописао и описао које се стварне службености не гасе продајом непокретности, јер овај правни институт и заслужује овакво правно решење.

Смиљка Стојановић
заменик јавног тужиоца Првог основног јавног тужилаштва у Београду

Наша тужилаштва редовно примењују институт одлагања кривичног гоњења код кривичног дела недавања издржавања, јер се његова примена овде показује као посебно целисходна.

Снежана Марјановић,
судија Првог основног суда у Београду

Законска решења, упутства и закључци могу се схватити као прелазна решења до коначног преузимања вођења оставинских поступака од стране јавних бележника, а што би требало да буде циљ свих ових активности.

Јован Беара
председник Пословног удружења власника рачуноводствених агенција (УВРА)

Одмах по извршеној предаји захтева и пописа, на шалтеру надлежног пореског органа добија се потврда о предаји захтева за брисање из ПДВ-а, као и излистани детаљи о предузетнику.

Календар важења правних аката

У овој рубрици доносимо преглед прописа који током овог месеца престају да важе (у целости или у делу), односно који одложено ступају на снагу и/или се одложено примењују у целости или у делу:

пасоша, дипломатског пасоша и ник о измени Правилника о обрасцу, бр. 9/16 од 5. 2. 2016. године, а ступио ша, објављен у „Сл. гласнику … године

– примењује се од 13. маја 2016. године

● Закон о изменама и допунама Закона о поморској пловидби, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 18/15 од 13. 2. 2015. године, а ступио је на снагу 21. 2. 2015. године

– одредбе члана 16. ст. 6. и члана 20. овог закона примењиваће се од 1. јуна 2016. године

● Правилник о измени и допуни Правилника о реглоскопима, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 49/15 од 5. 6. 2015. године, а ступио је на снагу 13. 6. 2015. године

– одредба члана 2. овог правилника важи до 1. јуна 2016. године

● Закон о енергетици, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 145/14 од 29. 12. 2014. године, а ступио је на снагу 30. 12. 2014. године

– одредбе члана 98. ст. 1. тач. 1) до 3), члана 99. и члана 225. ст. 1. тач. 1) до 3) и члана 225. ст. 4. овог закона се примењују од 1. јуна 2016. године

● Закон о потврђивању Европске оквирне конвенције о прекограничној сарадњи између територијалних заједница или власти, објављен у „Сл. гласнику РС – Међународни уговори”, бр. 2/16 од 8. 2. 2016. године

– Конвенција ступа на снагу 16. јуна 2016. године

● Закон о потврђивању Амандмана на Конвенцију о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту, објављен у „Сл. гласнику РС – Међународни

КАЛЕНДАРИ...
- **ПОРЕСКИХ ОБАВЕЗА**
- **ВАЖЕЊА ПРАВНИХ АКАТА**
- **ДОГАЂАЈА**

Недостојност за наслеђивање

У склопу сасвим новог формата овог броја можете пратити у нашем часопису доносећи приликом односе на случајеве из судске праксе, а к недостојност за наслеђивање

остојност за наслеђ ник РС”, бр. 46/95, 101/03 – Одлука УС РС и 6/15)

лан 4.

Не може наследити на основу закона штања, нити стећи какву корист из завештања (недостојан је):
1) онај ко је умишљајно усмртио оставио о покушао;
2) онај ко је принудом, претњом или прев о оставиоца да сачини или опозове завештање или неку његову одредбу, или га је у чио;
3) онај ко је у намери спречавања оставичеве воље уништио или сакрио његово завештање, или га је фалсификовао;
4) онај ко се теже огрешио о законску обавезу из оставиоца, или му је ускратио нужну помоћ.

Суд на недостојност пази по службеној дужности.

О недостојности за наслеђивање суд води рачуна по службеној дужности, али је терет чињеничне тврдње и доказа да ова недостојност постоји, на страници која то тврди.

Из образложења:

„Разлози ревизије о погрешној примени материјалног права нису основани. Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је ванбрачни син пок. А. М. Свог оца је упознао када је имао 10 година. До 1992. године имао је ретке контакте са оцем, а од те године никако. Брига о оцу са његове стране није изостала његовом кривицом. Није се теже огрешио о обавезе издржавања, нити му је ускратио нужну помоћ. Нису постојали ни други разлози који би указивали на недостојност за наслеђивање оца. Тужилац није умишљајно усмртио свога оца, нити је то покушао. Између њих је било само свађе. Није се теже огрешио о законске обавезе издржавања према њему. Преко оца је примао … ије мајке, а пок. А. М. издржавање није … требно. Не може се говорити ни о ускр… помоћи оставиоцу, јер то не произилази … изведених доказа.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови правилно закључују да нема основа за примену члана 4. Закона о наслеђивању који регулише појам недостојности за наслеђивање. Према ставу 1. тач. 1) овог члана, не може се наследити на основу закона или завештања нити стећи какву корист из завештања (недостојан је), онај ко је умишљајно усмртио оставиоца, или је то покушао. Према тачки 4. овог члана, недостојан је онај ко се теже огрешио о законску обавезу издржавања, или ускратио нужну помоћ. Према ставу 2. овог члана, суд на недостојност пази по службеној дужности. У конкретном случају, истакнути разлози за недостојност тужиоца да наследи свог оца, сада пок. А. М., нису испуњени. У току поступка у прилог ових својих тврдњи тужила није пружила одговарајуће доказе. Зато је суд о постојању (непостојању) тих

ПОСТАВИТЕ ПИТАЊЕ НАШЕМ АУТОРУ, НАСТОЈАЋЕМО ДА ОДГОВОРИМО НА СВАКО ОД ЊИХ

Негативне референце у … набавки

… измене и допуне … 15. године донеле су собом … о јавним набавкама из августа негативним референцама о којо… измена када је реч о …мо говорити у овом тексту

Милош Јовић
саветник у Управи за јавне набавке
budzeti@legeartis.rs

Кад су у питању јавне набавке, појам … ференце има двоструки појавни … У случају кад одређује додатне у… …е у поступку јавне набавке. … ти од… пословног капацитета … у реализац… …та набавке, односно … претходном … испоручивао добра, извршавао услуге или … дио радове који су предмет конкретне јавне набавке. Тада је реч о **пословним референцама**, које би се условно речено могле назвати **позитивним референцама**. И док је у том случају реч о референцама које понуђача квалификују за добијање уговора о јавној набавци, негативне референце су оне које га могу дисквалификовати из „трке” за добијање уговора.

Институт **негативне референце** установљен је ради обезбеђивања поузданијег и солиднијег уговорног партнера наручиоца, а што је претпоставка целисходнијег и рационалнијег трошења јавних средстава. На тај начин, санкционишу се понуђачи који не извршавају своје обавезе у поступку јавне набавке или уговорне обавезе или их не извршавају на уговорен начин и под уговореним условима. С друге стране, будући да санкција никада није сама себи сврха, управо би свест о могућности да се нађе „на црној листи” код одређеног наручиоца, требало да понуђача додатно мотивише на озбиљнији, професионалнији и пословнији приступ извршавању сопстве…

…авним набавкама из 2008. године. Сходно …а важећим прописима, наручиоци су имали …ућност да одбију понуду уколико поседују …каз који потврђује да понуђач није испуњавао …које обавезе по раније закљученим уговорима …авним набавкама који су се односили на исти …предмет набавке, за период од претходних пет година за радове, односно три године за добра и услуге.

Закон о јавним набавкама из 2012. године („Сл. гласник РС”, бр. 124/12) значајно је проширио обухват негативних референци, установивши их као обавезу за наручиоце, проширујући њихово дејство и на сам поступак јавне набавке (не само на уговоре), те установивши својеврсну „црну листу” понуђача – списак негативних референци.

Последње измене и допуне Закона о јавним … из августа 2015. године („Сл. гласник … 15) донеле су собом **неколико измена … реч о негативним референцама**:
- не… ференца као могућност, не и обавеза …е;
- неве… …угих, таксативно законом ненаведе… негативне референце за одређеност … ној документацији;
- прецизир… …одног периода који је обухваћен нега… …ференцом;
- укидање списк… …их референци.

Можда и **најзначајнија измена** јесте та да наручилац сада више није у обавези, већ има могућност да примени негативну референцу према понуђачу. Како су ове законске измене биле још један корак ближе директивама Европске уније из области јавних набавки, и у овом

(6) Трошкови продатих производа износе 1.250.000,00 динара.Укалкулисана разлика у цени је 25% на цену коштања, што износи 312.500,00 динара (1.250.000,00 × 25%). Обрачунати ПДВ по општој стопи износи 312.500,00 динара, од чега на цену коштања 240.000,00 250.000,00 (1.250.000,00 × 20%) и ПДВ на разлику у цени 62.500,00 (312.500,00 × 20%).

(7) Купцу су фактурисани спортски дресови са обрачунатим ПДВ-ом у износу од 1.875.000,00 дин.

(8) Купац је извршио плаћање фактуре у целости у износу од 1.875.000,00 динара.

(9) Треба извршити затварање свих конта класе 9 – Обрачун трошкова и учинака.

(10) Треба саставити Извештај о стању залиха производње на крају обрачунског периода.

(11) Треба прокњижити свођење почетног стања залиха производње на коначно стање залиха производње на крају обрачунског периода на бази података из Извештаја о стању залиха производње на крају обрачунског периода.

Напом… …атих производа од 1.250.000,00 динара израчунати су на бази цене … (682 комада × 1.832,… динара по комаду), док је продајна цена спортских дресова од …000,00 динара по комаду изра… ата у износу од 2.500,00 динара (750 × 2.500,00).

Књижење:

Р. бр.	Конто		ПИС	Износ	
	дугује	потражује		дугује	потражује
				5	6
1	2	3			
1.	910		Сировине и мат… *…ијала – спортски дресови*		
		9000	Рачун за преузи…		
			…спортски дресови	500.000,00	
			…спортски дресови	120.000,00	
За отварање почетног стања 1. 1. 2016. за з…					
1а	9500		Материјали за …		
	9600		Готови про…		
			…алиха недовршене		500.000,00
			…алиха готових		120.000,00
		9001	Рачун за …		
			…довршене производње и осталих производа 1. 1. 2016. године на …		
			…их залиха из финансијског књиговодства		
			…ировине и материјал – спортски дресови	1.000.000,00	
		9010	Рачун за преузимање набавке материјала и робе		1.000.000,00
…а примљен материјал у магацин у вези са производњом спортских дресова					
	За	9500	Материјал за израду – спортски дресови	680.000,00	
		9100	Сировине и материјал – спортски дресови		680.000,00
	…улазне материјала у производњу у току године				

АУТОРСКИ ТЕКСТОВИ СА ОБИЉЕМ КОРИСНИХ ПРИМЕРА И СТРУЧНИХ ТУМАЧЕЊА

ПРОПИСИ У ПРАКСИ
LEGEARTIS ИНГ-ПРО www.legeartis.rs

ISSN 2406-1085

Година IV, број 48
СЕПТЕМБАР 2016.

Оснивач и издавач:
ИНГ-ПРО
Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:
Горан Грчић
Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник:
Владан Мирковић

Сарадници:
мр Јован Чанак
Бојана Радивојевић
Владимир Скенџић
Дејан Обренић
Зорица Вељић
Јован Беара
Милош Јовић
Никола М. Јовановић
Никола Пантелић
Смиљка Стојановић
Снежана Марјановић

Уредник рубрика *Календар важења правних аката/Порески календар*:
Ана Фулетин

Организатор издања:
Оливера Бошковић

Дизајн и обликовање часописа:
Маја Кесер

Штампа:
Digital art, Београд

Редакција:
Веле Нигринове 16а
11000 Београд
тел: +381 11 2836 820
факс: +381 11 2836 474
е-пошта: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате). Текстови достављени за објављивање се не враћају. Сви текстови који се објављују у Часопису подлежу редакцијско-техничкој обради, у складу са одговарајућим стандардима Часописа.

Владан Мирковић,
главни и одговорни уредник
vladan.mirkovic@ingpro.rs

Као и увек када се донесе и почне са применом неки важан законски пропис, у нашем часопису му посвећујемо посебну пажњу. Овога пута то је нови Закон о извршењу и обезбеђењу који је почео да се примењује од 1. јула ове године и са којим смо се, кроз серију текстова, у приличној мери већ упознали пред сâм почетак његове примене. У септембарском броју говорићемо о извршењу на непокретностима из угла овог закона (стр. 78), као и о специфичностима поступка спровођења извршења пленидбом и преносом новчаног потраживања извршног дужника (стр. 84).

Из домена рачуноводства и финансија говорићемо о аконтацији пореза на добит, благајничком пословању, поступку брисања предузетника из ПДВ евиденције, али и о утврђивању ПДВ основице код промета добара и услуга.

Од осталих тема у септембарском издању издвајамо текстове о утицају олакшавајућих и отежавајућих околности код одмеравања кривичне санкције, о кривичном делу недавања издржавања, као и о оквирном споразуму у систему јавних набавки.

Посебну пажњу скрећемо на текст о расправљању заоставштине пред јавним бележником, будући да је реч о тек започетом поступку преношења надлежности са судова на јавне бележнике, што је процес који је и даље испуњен бројним нејасноћама и недоумицама.

Већ уобичајена рубрика *Прописи у пракси* овога месеца резервисана је за службена мишљења у сфери заснивања радног односа, као и за судску праксу у области стечајног поступка.

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis* отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и покуде. Можете их упутити ауторима текстова или на е-адресу редакције часописа **redakcija@legeartis.rs**
Пратите нас:

- **www.legeartis.rs**
- **www.propisiupraksi.rs**
- **www.propisi.net**
- **www.facebook.com/IngProLegeArtis**

У овом броју...

БУЏЕТСКО РАЧУНОВОДСТВО, РАЧУНОВОДСТВО И РЕВИЗИЈА

8 Поступак брисања обвезника ПДВ-а из евиденције ПДВ-а и предаја последње ПДВ пријаве код престанка обављања делатности

14 Аконтација пореза на добит

20 Благајничко пословање

30 Коментар законских одредаба у вези са успостављањем јавне својине у Републици Србији и евиденције непокретности у јавној својини

ПОРЕЗИ И АКЦИЗЕ

42 Утврђивање ПДВ основице код промета добара и услуга

51 **Прописи у пракси**: Примена финансијских прописа

РАДНИ ОДНОСИ И СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ

58 **Прописи у пракси**: Заснивање радног односа

БУЏЕТИ И ЈАВНЕ НАБАВКЕ

62 Оквирни споразум у јавним набавкама

ПРИВРЕДНО ПРАВО И СУДСКИ ПОСТУПЦИ

70 **Прописи у пракси**: Стечај кроз судску праксу

ГРАЂАНСКО ПРАВО И СУДСКИ ПОСТУПЦИ

78 Извршење на непокретностима из угла новог Закона о извршењу и обезбеђењу

84 Специфичности поступка спровођења извршења пленидбом и преносом новчаног потраживања извршног дужника

91 Расправљање заоставштине пред јавним бележником

КРИВИЧНО ПРАВО И СУДСКИ ПОСТУПЦИ

106 Недавање издржавања

111 Утицај олакшавајућих и отежавајућих околности на висину и врсту кривичне санкције

ПОРТАЛ ЧИТАЛАЦА

122 Имате питање? Имамо одговор!

ТАБЕЛЕ И УЗОРЦИ

124 Подаци од значаја за рад пословних субјеката

Корисни правни акти

128 Приговор против решења о извршењу на основу веродостојне исправе само у обавезујућем делу

130 Закључак јавног извршитеља о преносу потраживања – члан 274. Закона о извршењу и обезбеђењу

132 Предлог за обезбеђење новчаног потраживања одређивањем претходне мере пописом покретних ствари – члан 445. ст. 1. тач. 1) Закона о обезбеђењу и извршењу.

134 Закључак јавног извршитеља о додељивању непокретности купцу – члан 180. Закона о извршењу и обезбеђењу

РУБРИКЕ

3 Међу ауторима у овом броју...

4 Из прве руке

5 Уводна реч

56 Порески календар

77 Календар важења правних аката

104 Календар догађаја

120 Преглед прописа ...донетих између два броја

Поступак брисања обвезника ПДВ-а из евиденције ПДВ-а и предаја последње ПДВ пријаве код престанка обављања делатности

У тексту који следи детаљно објашњавамо процедуру брисања ПДВ обвезника из ПДВ евиденције, уз навођење корисних примера и потребне документације

Јован Беара

председник Пословног удружења власника рачуноводствених агенција (УВРА)
racunovodstvo@legeartis.rs

Обвезник ПДВ-а који престаје да обавља делатност дужан је да поднесе захтев за брисање надлежном пореском органу, најкасније у року од 15 дана пре подношења захтева за брисање из регистра привредних субјеката АПР-а, односно другог регистра у складу са законом (члан 38а ст. 2. Закона о ПДВ-у).

Пре предаје овог захтева, обвезник је дужан да поступи сагласно члану 40. ст. 1. тач. 1–3) Закона о ПДВ-у или сагласно члану 6. ст. 1. тач. 1).

Према члану 40. ст. 1. тач. 1–3 Закона о ПДВ-у обвезник је дужан да изврши попис добара, укључујући опрему, објекте за вршење делатности и улагања у објекте, као и датих аванса, по основу којих је имао право на одбитак претходног пореза у складу са Законом о ПДВ-у и да о томе сачини пописну листу која садржи (сходно члану 9. ст. 2. Правилника о облику и садржини пријаве за евидентирање обвезника ПДВ-а, поступку брисања из евиденције ПДВ-а) податке о:

- опреми за вршење делатности коју обвезник поседује на дан престанка ПДВ активности, а за коју постоји обавеза исправке, одбитка претходног ПДВ-а;
- објектима за вршење делатности које обвезник поседује на дан престанка обављања ПДВ активности;
- другим добрима које обвезник поседује на дан престанка обављања ПДВ активности, а по основу којих је имао право на одбитак претходног ПДВ-а;
- улагањима у објекте за које постоји обавеза исправке одбитка претходног ПДВ-а на дан престанка обављања ПДВ активности;
- улагањима у објекте за које би постојала обавеза исправке одбитка претходног ПДВ-а да су завршена до дана престанка обављања ПДВ активности.

Подаци о опреми и објектима за вршење делатности које обвезник поседује на дан престанка обављања ПДВ активности, за које постоји обавеза исправке одбитка претходног ПДВ-а, а који се уносе у пописну листу јесу:

- назив и опис опреме, односно опис и локација објекта;

Заокружује се тачка 2. Престанка обављања делатности (члан 38. став 2. Закона о ПДВ-у) и на крају се обавезно попуњава датум престанка обављања ПДВ активности.

Захтев за брисање из регистра ПДВ обвезника у случају престанка обављања делатности подноси се најкасније 15 дана пре подношења захтева за брисање из регистра АПР-а.

Пример:
Порески обвезник који је предао захтев за брисање из ПДВ-а 10. 8. 2016. може поднети захтев за брисање из Регистра привредних субјеката у АПР-у најраније 25. 8. 2016.

Законом је предвиђена санкција за радника АПР-а уколико прихвати и спроведе брисање из регистра привредних субјеката раније од 15 дана или избрише обвезника ПДВ-а из регистра привредних субјеката без претходног брисања из регистра евидентираних ПДВ обвезника.

Захтев за брисање из регистра евидентираних обвезника ПДВ-а подноси се заједно са пописима на шалтеру надлежне филијале Пореске управе.

Одмах по извршеној предаји захтева и пописа на шалтеру надлежног пореског органа, добија се потврда о предаји захтева за брисање из ПДВ-а, као и излистани детаљи о предузетнику, где се види са којим је датумом брисан из ПДВ-а.

Потврдом се потврђује, уз навођење назива, седишта обвезника и ПИБ-а, да је обвезник дана хх. хх. хххх. поднео Пореској управи – регионалном одељењу захтев за брисање из евиденције обвезника ПДВ-а.

Уз потврду, порески обвезник добија излистане податке са основним подацима из евиденције ПДВ обвезника, као што су:
- датум почетка обављања ПДВ делатности;
- промет пре почетка обављања ПДВ делатности;
- наредни (процењени промет):
- датум дерегистрације из евиденције ПДВ обвезника;
- делатност привредног субјекта са навођењем % учешћа наведених делатности у укупном промету;
- наведен је ПДВ СТАТУС као неактиван.

Предаја ПДВ пријава

Приликом предаје ПДВ пријава имамо више различитих случајева као што су:
(1) Предузетник брисан са 5. августом месечни је обвезник и није предао ПДВ пријаву за период од 1. до 31. јула.

Прво се обрачуна и преда пријава за период 1. 7. – 31. 7. у који може бити убачен и обрачун ПДВ-а на попис.

Затим се обрачуна и преда пријава за период 1. 8. – 5. 8. са назнаком на пријави да је брисан из ПДВ-а.

Ако је попис рађен 3. 8. 2014. обрачунати ПДВ на попису улази у ову пријаву.

Ако по уносу пријаве иста добије статус ИСПРАВНА, а не и ПРОКЊИЖЕНА, тада треба обавестити Пореску управу (референта надлежног пореског органа), да би је референт пребацио из статуса ИСПРАВНА у статус ПРОКЊИЖЕНА.

(2) Предузетник је брисан са 20. септембром, а тромесечни је обвезник и последња предата пријава је за период 1. 4. – 30. 6.

Предаје се обрачуната пријава за период 1. 7. – 20. 9. са назнаком на пријави да је брисан из ПДВ-а.

Ако по уносу пријаве иста добије статус ИСПРАВНА, тада морамо обавестити референта Пореске управе који је преводи из статуса ИСПРАВНА у статус ПРОКЊИЖЕНА.

Аконтација пореза на добит

Порески обвезници имају потребу да смање плаћање аконтације пореза на добит за текућу годину ако имају реалне показатеље да неће остварити добит као у претходној години. У овом тексту објашњавамо поступак подношења измењене пореске пријаве

Владимир Скенџић

дипл. ек., власник агенције за пружање књиговодствених услуга и аутор бројних чланака из области рачуноводства и финансија
racunovodstvo@legeartis.rs

Правно лице као порески обвезник пореза на добит (у даљем тексту: порески обвезник) је привредно друштво (предузеће), задруга и друго правно лице које је основано ради обављања делатности у циљу стицања добити. Порески обвезници имају потребу да смање плаћање аконтације пореза на добит за текућу годину ако имају реалне показатеље да неће остварити добит као у претходној години.

У члану 68. Закона о порезу на добит правних лица („Сл. гласник РС”, бр. 25/01, 80/02, 43/03, 84/04, 18/10, 101/11, 119/12, 47/13, 108/13, 68/14, 142/14, 95/15 и 112/15) утврђено је право на промену месечне аконтације пореза на добит. Порески обвезник може да поднесе измењену пореску пријаву ПДП са пореским билансом ПБ 1 у којој ће исказати податке од значаја за измену месечне аконтације (у даљем тексту: измењена пореска пријава) и обрачунати њену висину, најкасније у року 30 дана по истеку периода за који се саставља порески биланс. Пореска пријава подноси се искључиво електронски од 1. априла 2015. године.

1. Аконтација пореза на добит код друштава

Крајњи рок за предају коначне пореске пријаве ПДП за 2015. годину био је 28. 6. 2016. године, односно 180 дана од дана истека пореског периода. У коначној пореској пријави на редном број 6 утврђена је висина аконтације пореза на добит на основу пореског биланса из претходне године (редни број 55 ПБ1). На броју 6.1. – остатак опорезиве добити, на броју у 6.5. – укупан износ аконтације, а на броју 6.6. утврђен је месечни износ аконтације који се плаћа до наредне године кад се предаје коначна пореска пријава. Пореска управа не издаје решење за коначни обрачун пореза као ни за плаћање аконтације пореза на добит, већ је порески обвезник у обавези да на основу коначне пореске пријаве ПДП уплаћује аконтације пореза (самоопорезивање).

Пример 1: књижење аконтација

У току године аконтација пореза на добит може се књижити:

721 – Порески расход периода
481 – Обавеза за порез из резултата (добити)
– обрачуната аконтација пореза на основу пореске пријаве ПДП

481 – Обавеза за порез из резултата
241 Текући рачун банке
– извод банке о уплати пореза

На крају пословне године врше се закључна књижења:

720 – Рачун добитка или губитка

721 – Порески расход периода
241 – Текући рачун
– извод банке – уплата аконтације пореза

723 – лична примања послодавца
241 – Текући рачун
– извод банке – исплата дела добити из текуће године

На крају пословне године врше се закључна књижења:
720 – Рачун добитка или губитка
721 – Порески расход периода
723 – Лична примања предузетник
724 – Пренос добитка или губитка

724 – Пренос добитка или губитка
341 – Нераспоређени добитак текуће године
481 – Обавеза за порез из резултата

9. Порез на добит код недобитних правних лица

То су установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, политичке организације, синдикалне организације, коморе, црква и верске заједнице, удружења, фондови и задужбине. Ако не остварују приходе продајом производа на тржишту или вршењем услуга уз накнаду, недобитна правна лица немају ни обавезе плаћања пореза на добит. Ова правна лица не плаћају аконтације пореза на добит (обрасци ПБН, ПБН1, ПБН2 и ПБН3) ако имају обрачунати порез на добит, већ имају обавезу по члану 68а Закона да плате порез по годишњој пријави за 2015. годину у року за подношења пореске пријаве и пореског биланса, а рок је 28. 6. 2016. године.

Уместо закључка

Уколико процењују да ће у текућој години имати лошији пословни резулатат (мању добит) у односу на претходну годину, порески обвезници треба одмах по предаји годишњег обрачуна пословања (за јавна објављивања) да предају и коначну пореску пријаву Пореској управи. Агенцији за привредне регистре финасијски извештаји за статистичке потребе и јавно објављивање могу се предати до 28. 2. Након предаје (коначне) пореске пријаве могуће је приступити измени, односно смањењу аконтације пореза на добит путем измењене пореске пријаве.

Уколико је по коначној пореској пријави остала претплата пореза на добит, пореском обвезнику је у интересу да одмах тражи повраћај новца на текући рачун, јер процењује да ће нове аконтације пореза на добит у текућој години бити довољне за планирану добит, односно обавезу за порез на крају пословне године.

Порески обвезник не сме дозволити да наступи рок застарелости од 5 година и на тај начин изгубити право на повраћај новчаних средства на текући рачун. Ако наступи рок застарелости, порески обвезник није изгубио право да и даље користи плаћени порез за будућу пореску обавезу.

Више уплаћени порез на добит треба покушати усмерити путем прекњижавања на остале рачуне јавних прихода по којима порески обвезник има задужења. Пренос средстава путем прекњижавања у Пореској управи је најједноставнији начин коришћења више уплаћеног пореза на добит и најбржи начин повраћаја средстава.

Порески обвезници морају водити рачуна да подаци од значаја за измену аконтације пореза морају бити засновани на веродостојном – оригиналном документу у пословним књигама.

Благајничко пословање

У благајнама правних лица врше се значајне исплате новца на који се не плаћају порези, па су порески органи у обавези да врше континуиране провере законитости исплата у готовини. О начину вођења благајничког пословања, уз обиље примера и разрешење бројних недоумица, говорићемо у овом тексту

Владимир Скенџић

дипл. ек., власник агенције за пружање књиговодствених услуга и аутор бројних чланака из области рачуноводства и финансија
racunovodstvo@legeartis.rs

Благајничко пословање подразумева искључиво пословање готовим новцем, примање, чување и издавање готовог новца, односно промет готовине. У благајни се евидентирају и хартије од вредности. Сва правна лица и предузетници (у даљем тексту: правна лица) без изузетака, по истим прописима (правилима) морају да воде благајничко пословање.

Мали број правних лица обавља регистровану делатност, а да при том нема благајну, односно не врши готовинска плаћања или исплате. Поред новчаних средстава која се налазе на текућем рачуну у банци, правна лица располажу и готовим новцем наплаћеним по разним основама, а који се до тренутка уплате код банке налази у благајни правног лица. Такође, за одређена плаћања новац се подиже са рачуна код банке, а до тренутка исплате држи се у благајни правног лица. Овај промет треба да је сведен на најнеопходнију меру. Правно лице би требало у благајни да држи само део готовине неопходан за „брзе" текуће исплате, а остатак новчаних средстава на рачуну у пословној банци. Евидентирање у благајни врши се на основу правдајућих докумената.

У правном лицу појављују се одређене готовинске уплате и исплате које се морају извршити и евидентирати преко благајне правног лица. Благајна је посебно место или одељење у правном лицу преко кога се обавља благајничко пословање, односно уплата и исплата готовог новца. У великим правним лицима или онима са већим прометом готовине могу се формирати и помоћне благајне. Њихов задатак је да преузимањем одређених врста исплата растерете главну благајну.

1. Законска регулатива

Готовински промет новцем уређен је подзаконским актом, Правилником о условима и начину плаћања у готовом новцу у динарима за правна и физичка лица која обављају делатност („Сл. гласник РС", бр. 77/11). Готовински промет страним валутама уређен је Законом о девизном пословању, члан 34. („Сл. гласник РС", бр. 62/06, 31/11, 119/12 и 139/14) и Одлуком Народне банке Србије о случајевима и условима плаћања, наплаћивања, уплата и исплата у ефективном страном новцу („Сл. гласник РС", бр. 51/15).

Готов новац који је примљен у благајну за продату робу и услуге од грађана или по било којем основу, мора се у целости уплатити на текући рачун пословне банке у року од 7 дана (члан 5. Правилника). Из дневних уплата у благајну по основу оствареног промета не може се вршити било какво плаћање, већ се за те намене мора подигнути новац са текућег рачуна.

Подизање готовине са текућег рачуна и уплата у благајну може се извршити до износа од 150.000 динара без подношења на увид оригиналне документације (члан 2. Правилника), јер подигнута готовина служи и за будућа плаћања у готовини за коју још нема правдајуће документације. Није

за службени пут није уредно попуњен и потписао га је само заступник. Заступник није запослен у удружењу, а нема ни запослених.
(д) Благајник је исплатио рачун за репрезентацију који није потписао директор или овлашћено лице, а ни запослени који је наведеним рачуном правдао узету аконацију. На полеђини рачуна нема података за којег је пословног партнера коришћена репрезентација.
(ђ) Заступник правног лица подигао је новац са текућег рачуна и исплатио је себи налог за службени пут који није ни формално обрачунат. Правно лице нема запослених.
(е) Удружење је у пословној години примило донације у износу 1.200.000 динара, а са текућег рачуна подигнута је готовина 950.000 динара. Удружење нема запослених, а новац је подигао заступник удружења. Удружење на крају пословне године ангажује књиговодствену агенцију да састави годишњи обрачун. У овом удружењу заступник удружења је налогодавац, благајник, прималац готовине и интерни контролор. У овом случају може се претпоставити да благајничка документација није потпуно документована – исправна, у односу на одредбе из тачке 3. овог текста.

Из свега неколико наведених примера који су присутни у свакодневној пракси могу се уочити бројне неправилности (незаконитости) у благајничком пословању, а посебно код оних правних лица која немају запослене и која остварују промет готовим новцем. У фази контроле благајничке документације код правног лица, порески инспектори лако уоче неправилности у благајничком пословању. Директори или заступници у правним лицима понекад исплате врше на основу „проблематичне" документације сматрајући да неће бити контролисани од стране инспекције или да инспектор неће препознати спорне документе. Оснивачи овако често поступају планирајући да правно лице ставе у „мировање" или да након тога региструју ново правно лице преко којег ће наставити пословну активност. Ипак, треба знати да, и након што правно лице стави у „мировање", директор или заступник остаје одговоран за све пропусте који су се десили протеклих година у случају да их утврди порески инспектор.

Неправилности које порески инспектор утврди у контроли благајне имају следеће последице: Све исплате које нису документоване и оверене од стране директора или одговорног лица, а књижене су као трошак пословања морају се евидентирати у пореском билансу као корекција расхода, односно повећава се пореска основица. Исплате које нису документоване сматрају се и личним примањем на које инспектор обрачунава порез и доприносе. Шта ће све у незаконитим исплатама инспектор опорезовати и на који начин зависи од врсте документа по којем је извршена исплата. Врсту санкција за незаконите радње према одговорном лицу и правном лицу утврдиће порески инспектор.

Уместо закључка

У благајнама правних лица врше се значајне исплате новца на који се не плаћају порези, па су порески органи у обавези да врше континуиране провере законитости исплата у готовини.

За пропусте у благајничком пословању, директор (заступник) или власник радње не може тражити одговорност благајника или руководиоца рачуноводства јер за незаконитости у раду пред пореским и другим контролама, одговара лично. Директори (заступници) или власници радње у обавези су да контролишу рад запослених и да за евентуалне пропусте или незаконитости у раду утврђују њихову одговарност унутар правног лица. Оснивачи – чланови правних лица и предузетници не могу располагати новцем правних лица као да су то њихова лична средства, у шта спада и подизање готовине за личне потребе и непословне сврхе.

За „лоше" вођење благајничког пословања правно лице не може одговорност тражити ни од агенције која води књиговодство, јер агенција само региструје оно што је достављено на књижење. Агенција може одговарати за нестручно књижење пословних промена, док су за располагање готовим новцем одговорни директор (заступник) или власник радње.

Коментар законских одредаба у вези са успостављањем јавне својине у Републици Србији и евиденције непокретности у јавној својини

Законска регулатива у вези са дефинисањем јавне својине у Републици Србији и њеном класификацијом на три нивоа (републичком, покрајинском и локалном) и обавезом уписа права јавне својине која припада сваком од наведених нивоа покренула је многа питања која су дуго времена била негде по страни

мр Јован Чанак

дугогодишњи аутор бројних тема из области рачуноводства и финансија
racunovodstvo@legeartis.rs

Посматрајући својинске односе у Републици Србији са законског становишта можемо констатовати да постоји више облика својине: приватна својина у власништву правних и физичких лица, јавна својина у власништву државе, задружна својина у власништву задругара – оснивача задруге и друштвена својина у власништву друштвених предузећа, која се још увек није до краја трансформисала у приватну својину, како је то прописано одредбама Закона о приватизацији („Сл. гласник РС", бр. 83/14, 46/15, 112/15 и 20/16 – аутентично тумачење).

У овом коментару, предмет нашег разматрања биће јавна својина Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе заснована на одредбама Закона о јавној својини („Сл. гласник РС", бр. 72/11, 88/13 и 105/14). Према члану 2. овог закона у Републици Србији јавну својину чине **три облика** права те својине:

- право својине Републике Србије – државна својина,
- право својине аутономне покрајине – покрајинска својина, и
- право својине јединице локалне самоуправе – општинска, односно градска својина.

Чланом 3. (ст. 1) овог закона прописан је предмет јавне својине, према којем у јавну својину спадају природна богатства, добра од општег интереса и добра у општој употреби, за које је законом утврђено да су у јавној својини, ствари које користе органи и организације Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, установе, јавне агенције и друге организације чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе и друге ствари које су у складу са законом о јавној својини.

Према другом ставу члана 3. овог закона под јавном својином **не сматрају се ствари** организација обавезног социјалног осигурања. Овде се намеће питање зашто се предметом јавне својине не сматрају ствари организација обавезног социјалног осигурања, с обзиром на то да је реч о стварима у јавној својини код установа, поменутих у првом ставу члана 3. чији су оснивачи Република Србија,

Управе за трезор, лице за контакт, телефон и е-маил), подаци о непокретности – врста непокретности и место и адреса где се непокретност налази, површина, спратност објекта, структура и број посебног дела објекта, катастарска парцела, лист непокретности и катастарска општина, исправе о својини – лист непокретности, исправа о коришћењу – акт на основу којег се користи непокретност и од када, набавна вредност непокретности, исправка вредности, садашња књиговодствена вредност по последњем годишњем попису корисника, односно носиоца права коришћења, податак о непокретности ако нема исказану вредност, врста промене у евиденцији – упис непокретности, промена података, брисање података и разлози промене података – отуђење непокретности, улагање непокретности у капитал, прибављање, доградња и сл., пренос права јавне својине на другог носиоца јавне својине, пренос права коришћења, заснивање хипотеке на непокретности, давање непокретности у закуп, промена било ког другог податка прописаног Обрасцом НЕП-ЈС.

Уместо закључка

Законска регулатива у вези са дефинисањем јавне својине у Републици Србији и њеном класификацијом на три нивоа (републичком, покрајинском и локалном) и обавезом уписа права јавне својине која припада сваком од наведених нивоа покренула је многа питања која су дуго времена била негде по страни. Пре свега, стиче се утисак као да држава тобоже није била заинтересована или су били присутни неки други разлози, па се није увидела потреба за успостављањем јединствене евиденције о непокретностима у јавној својини Републике, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Друго, јавна предузећа су оснивана на сва три нивоа (републичком, покрајинском и локалном) државним капиталом у време док још није био успостављен систем поделе државне својине који припада Републици, покрајини и локалној самоуправи. Законске одредбе су временски ограничиле рок уписа права јавне својине аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, који још увек није окончан, али да тај рок уписа не може бити пролонгиран **после 6. октобра 2016. године**. Након тог датума стичу се услови да се изврши реструктурирање јавних предузећа у складу са новодонетим Законом о јавним предузећима („Сл. гласник РС”, бр. 15/16) у којем ће у оснивачком акту, поред осталих тачака, бити исказан и оснивачки капитал као новчани и неновчани улог, што пре није био случај, те да се тако основано предузеће уписује у јединствени регистар делатности као и привредна друштва. Када је реч о својинским односима, сматрамо да су се овим рашчлањавањем државне својине и уписом права јавне својине на њена поменута три облика, стекли нормални услови да оснивач јавног предузећа, друштва капитала, зависног друштва капитала може бити Република, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, па се у оснивачком акту јавног предузећа наводи ко је оснивач тог јавног предузећа. Ако је оснивач јавног предузећа јединица локалне самоуправе, онда је услов томе да је јединица локалне самоуправе претходно извршила упис права јавне својине чији је она власник. По нашем мишљењу, у супротном, да није уписана као власник својине који припада јединици локалне самоуправе, не би могла бити ни оснивач јавног предузећа.

Веома је битно да се одредбе о евиденцији непокретности доследно поштују зато што је то у интересу свих субјеката јавне својине у Републици Србији. На тај начин, из такве евиденције може се видети ко користи те непокретности, који део непокретности се може сматрати комерцијалном имовином на основу које се могу остваривати приходи у буџету. Зато је после 45 година створена јединствена база података имовине јавних предузећа. Међутим, што се тиче казнених одредби из Закона о јавној својини, сматрамо да су оне недовољне. Свега је једним чланом тог Закона (члан 81) прописано као **прекршајна одредба** да ће се **казном затвора** од 30 до 60 дана и **новчаном казном** од 100.000 до 150.000 динара казнити за прекршај одговорно лице у органу аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе који донесе акт о отуђењу непокретности супротно члану 80. ст. 2. овог закона (отуђење непокретности без сагласности Владе). Мишљења смо да је казнене одредбе требало прописати и за непридржавање неких других одредаба закона и Уредбе о евиденцији непокретности, као на пример, недостављање података о стању непокретности у прописаним роковима или достављање лажних података и сл.

Утврђивање ПДВ основице код промета добара и услуга

Пажљив приступ свим елементима накнаде које ПДВ обвезник остварује важан је предуслов како би се ПДВ основица утврдила на правилан начин, те како би се избегле неправилности које порески инспектори могу открити у поступку пореских контрола

Никола М. Јовановић

дипл. правник, порески саветник у консултантској кући *EY (Ernst&Young)* доо Београд
porezi.akcize@legeartis.rs

Околност са којом се сваки ПДВ обвезник мора сусрести јесте начин на који треба да утврди висину ПДВ основице, односно на који износ је потребно применити пореску стопу како би се утврдио износ ПДВ-а. С друге стране, једна од грешака коју порески инспектори у поступку пореских контрола учестало откривају јесте неправилно утврђивање ПДВ основице од стране ПДВ обвезника, како код промета који ПДВ обвезници обављају уз накнаду, тако и на промет добара/услуга без накнаде.

У том погледу, **најчешће неправилности** уочене у поступцима пореске контроле јесу **неукључивање свих споредних трошкова** које обвезник зарачунава примаоцу добара/услуга, односно акциза, царина, пореза (нарочито, на пример, пореза по одбитку) у ПДВ основицу, односно **неправилно обрачунавање основице код промета без накнаде**.

У овом тексту настојаћемо да детаљно обрадимо тему утврђивања основице за обрачунавање ПДВ-а код промета добара и услуга који се врши уз накнаду, односно промет добара и услуга без накнаде, те покушати да отклонимо све недоумице које ПДВ обвезници могу имати приликом утврђивања ПДВ основице код промета добара и услуга.

Општа правила за утврђивање ПДВ основице

Чланом 17. Закона о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС”, бр. 84/04, 86/04 – испр., 61/05, 61/07, 93/12, 108/13, 6/14 – усклађени дин. изн., 68/14 – др. закон, 142/14, 5/15 – усклађени дин. изн., 83/15 и 5/16 – усклађени дин. изн., у даљем тексту: Закон) прописано је да је пореска основица код промета добара и услуга износ накнаде (у новцу, стварима или услугама) коју обвезник прима или треба да прими за испоручена добра или пружене услуге од примаоца добара или услуга или трећег лица, укључујући субвенције и друга примања, у коју није укључен ПДВ, ако Законом није друкчије прописано.

Правилником о начину утврђивања пореске основице за обрачунавање ПДВ-а код промета добара или услуга који се врши уз накнаду („Сл. гласник РС”, бр. 86/15, у даљем тексту: Правилник о ПДВ основици) пореска основица код промета добара или услуга дефинисана је на

У овом тексту настојаћемо да отклонимо све недоумице које ПДВ обвезници могу имати приликом утврђивања ПДВ основице код промета добара и услуга.

Утврђивање ПДВ основице за извршени промет је задатак којем ПДВ обвезници морају приступити са дужном пажњом.

вредност (тржишну), у том случају не постоји обавеза обрачунавања и плаћања ПДВ-а."

С друге стране, кад је у питању употреба добара која су део пословне имовине пореског обвезника за личне потребе оснивача, власника, запослених или других лица, као и свака друга употреба добара у непословне сврхе пореског обвезника, односно пружање услуга без накнаде у непословне сврхе, ПДВ основица се сходно Закону утврђује као цена коштања услуге, у коју није укључен ПДВ.

Ценом коштања услуге сматра се укупан износ трошкова које обвезник ПДВ-а има по основу пружања предметне услуге. Примера ради, код давања на коришћење пословног простора без накнаде, у цену коштања урачунавају се трошкови редовног одржавања пословног простора, трошкови који су у вези са тим пословним простором (струја, вода, телефон, комуналне услуге и сл.), трошкови амортизације пословног простора и др.

С друге стране, сходно мишљењу Министарства финансија, бр. 413-00-00255/2014-04 од 8. 10. 2014. године, „Обвезник ПДВ-а – лице којем је од стране јединице локалне самоуправе поверено обављање градског или приградског превоза путника, а који на основу акта (препоруке, одлуке и сл.) јединице локалне самоуправе, без накнаде врши превоз одређених категорија путника, дужан је да по том основу обрачуна ПДВ по прописаној стопи ПДВ-а и да тако обрачунати ПДВ плати на прописани начин, с обзиром на то да се, у конкретном случају, ради о промету услуга без накнаде који обвезник ПДВ-а врши у непословне сврхе (тј. пружању услуга без накнаде које се не врши у циљу повећања прихода, односно смањења расхода пореског обвезника који пружа услугу), а који се изједначава са прометом услуга уз накнаду. С тим у вези, основицом за обрачунавање ПДВ-а за промет предметних услуге сматра се цена коштања тих или сличних услуга, у моменту промета, без ПДВ-а."

Према томе, ако ПДВ обвезник приликом пружања услуге без накнаде у непословне сврхе нема трошкове, односно ако је цена коштања предметне услуге била једнака нули (што је теоретски могуће), обвезник не би имао обавезу обрачунавања ПДВ-а на услугу, јер би ПДВ основица била једнака нули.

Уместо закључка

Утврђивање ПДВ основице за извршени промет добара и услуга у складу са ПДВ прописима је задатак којем ПДВ обвезници морају приступити са дужном пажњом. У том смислу, неопходно је водити рачуна да ли су у ПДВ основицу укључени сви износи накнаде које обвезник прима или треба да прими за извршени промет, укључујући и акцизе, царине и друге увозне дажбине, односно јавне приходе осим ПДВ-а, као и све споредне трошкове које обвезник зарачунава примаоцу добара и услуга.

С друге стране, у ПДВ основицу не би требало укључивати попусте и друга умањења цене који се одобравају у моменту вршења промета добара, као и износе које обвезник наплаћује у име и за рачун другог, ако се тај износ преноси лицу у чије име и за чији рачун је извршена наплата, ако је такав износ посебно исказан на рачуну за извршени промет добара/услуга.

Коначно, ако се накнада остварује у стварима или услугама, основицу за обрачунавање ПДВ-а чини тржишна вредност добара или услуга која се добијају у размену (а не добара чији се промет врши), на дан њихове испоруке, односно пружања услуга, као што смо ближе објаснили у тексту.

Сходно напред наведеном, пажљив приступ свим елементима накнаде које ПДВ обвезник остварује важан је предуслов како би се ПДВ основица утврдила на правилан начин, те како би се избегле неправилности које порески инспектори могу детектовати у поступку пореских контрола код ПДВ обвезника.

Примена финансијских прописа

У склопу формата *Прописи у пракси* који већ неко време можете пратити у нашем часопису доносимо нека карактеристична службена објашњења и стручна мишљења за примену финансијских прописа Министарства финансија

Да ли долази до повећања пореске основице у случају када обвезник ПДВ-а – подизвођач врши промет добара и услуга главном извођачу, при чему обвезник ПДВ-а – подизвођач трошкове кредита који је узео од пословне банке (камата и др.) не потражује од главног извођача, већ од инвеститора са којим главни извођач има закључен уговор о грађењу, ако се предметни трошкови потражују после издавања рачуна за промет који је обвезник ПДВ-а – подизвођач извршио извођачу?

(Мишљење Министарства финансија, бр. 430-00-127/2016- 04 од 27. 6. 2016)

Пореска основица на коју се обрачунава ПДВ за опорезиви промет добара и услуга је износ накнаде коју обвезник ПДВ-а прима или треба да прими за испоручена добра или пружене услуге од примаоца добара и услуга или од трећег лица, у коју није укључен ПДВ. У пореску основицу, између осталог, урачунавају се и сви споредни трошкови које обвезник ПДВ-а зарачунава примаоцу добара и услуга. Сходно наведеном, када обвезник ПДВ-а – подизвођач врши промет добара и услуга главном извођачу на основу закљученог уговора о извођењу радова, при чему обвезник ПДВ-а – подизвођач трошкове кредита који је узео од пословне банке (камата и др.) не потражује од главног извођача, већ од инвеститора са којим главни извођач има закључен уговор о грађењу, мишљење Министарства финансија је да је реч о делу накнаде (без ПДВ-а), тј. о делу пореске основице, који обвезник ПДВ-а – подизвођач остварује од трећег лица – инвеститора за промет који обвезник ПДВ-а – подизвођач врши извођачу радова. С тим у вези, ако се предметни трошкови потражују после издавања рачуна за промет који је обвезник ПДВ-а – подизвођач извршио извођачу, реч је о повећању пореске основице у складу са чланом 21. Закона.

Одредбама члана 3. Закона о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС”, бр. 84/04, 86/04, 61/05, 61/07, 93/12, 108/13, 68/14 – др. закон, 142/14 и 83/15, у даљем тексту: Закон) прописано је да су предмет опорезивања ПДВ-ом испорука добара и пружање услуга које порески обвезник изврши у Републици уз накнаду, у оквиру обављања делатности, као и увоз добара у Републику.

Промет добара, у смислу овог закона, а у складу са одредбом члана 4. став 1. Закона, је пренос права располагања на телесним стварима (у даљем тексту: добра) лицу које тим добрима може располагати као власник, ако овим законом није друкчије одређено.

Промет услуга, у смислу овог закона, а у складу са одредбом члана 5. став 1. Закона, су сви послови и радње у оквиру обављања делатности који нису промет добара из члана 4. овог закона.

Одредбом члана 17. став 1. Закона прописано је да је пореска основица (у даљем тексту: основица) код промета добара и услуга износ накнаде (у новцу, стварима и услугама) коју обвезник прима или треба да прими за испоручена добра или пружене услуге од примаоца добара или услуга или трећег лица, укључујући субвенције и друга примања, у коју није укључен ПДВ, ако овим законом није друкчије прописано.

У складу са одредбом става 3. истог члана Закона, у основицу се урачунавају и:

1) акцизе, царина и друге увозне дажбине, као и остали јавни приходи, осим ПДВ-а;

2) сви споредни трошкови које обвезник зарачунава примаоцу добара и услуга.

Према одредби члана 21. став 1. Закона, ако се основица накнадно повећа за промет добара и услуга који је опорезив ПДВ-ом, обвезник који

расход по основу отписа утуженог потраживања, а у наредном или неком од наредних пореских периода повуче тужбу?

(Мишљење Министарства финансија, бр. 011-00-198/2016- 04 од 24. 6. 2016)

Према одредби члана 16. став 1. Закона о порезу на добит правних лица („Сл. гласник РС", бр. 25/01 ... 112/15, у даљем тексту: Закон), на терет расхода признаје се отпис вредности појединачних потраживања која се у складу са прописима о рачуноводству и МРС, односно МСФИ и МСФИ за МСП, исказују као приход, осим потраживања из члана 7а тачка 2) овог закона, под условом: 1) да се несумњиво докаже да су та потраживања претходно била укључена у приходе обвезника; 2) да је то потраживање у књигама пореског обвезника отписано као ненаплативо; 3) да порески обвезник пружи доказе да су потраживања утужена, односно да је покренут извршни поступак ради наплате потраживања, или да су потраживања пријављена у ликвидационом или стечајном поступку над дужником.

Ставом 2. истог члана Закона прописано је да се на терет расхода признаје и отпис вредности појединачних потраживања која се у складу са прописима о рачуноводству и МРС, односно МСФИ и МСФИ за МСП не исказују као приход, осим потраживања из члана 7а тачка 2) овог закона, уколико обвезник испуни услове прописане одредбама става 1. тач. 2) и 3) овог члана.

На терет расхода признаје се исправка вредности појединачних потраживања из ст. 1. и 2. овог члана, ако је од рока за њихову наплату, односно реализацију прошло најмање 60 дана (члан 16. став 9. Закона).

У смислу одредбе члана 16. став 12. Закона, сва отписана, исправљена и друга потраживања која су призната као расход, а која се касније наплате или за која поверилац повуче тужбу, предлог за извршење, односно пријаву потраживања, у моменту наплате или повлачења тужбе, предлога за извршење, односно пријаве потраживања, улазе у приходе пореског обвезника.

Како произилази из садржине поднетог дописа, обвезник је у својим пословним књигама исказао расход по основу отписа потраживања, а како је (крајем 2015. године) поднео тужбу ради наплате предметних потраживања, тако исказан расход признаје се у пореском билансу обвезника (за 2015. годину). Како се даље наводи у поднетом допису, обвезник намерава да у 2016. години одустане од тужбе и да за исте послове закључи нови уговор.

С тим у вези, а сходно наведеним законским одредбама, уколико обвезник коме је расход по основу отписа (утуженог) потраживања био признат у пореском билансу (поднетом за порески период у коме су испуњени Законом прописани услови за признавање расхода) повуче тужбу у наредном, или неком од наредних пореских периода, дужан је да износ предметних потраживања искаже у пореском билансу који подноси за порески период у коме је дошло до повлачења тужбе, као и да, по том основу, увећа (опорезиву) добит, сходно одредби члана 16. став 12. Закона.

Министарство финансија напомиње да давање одговора по питању закључења уговора није у надлежности Сектора за фискални систем, имајући у виду да су облигациони односи који настају из уговора (укључујући, између осталог, и закључење уговора) прописани законом који уређује облигационе односе.

Порески календар

5. СЕПТЕМБАР

- Достављање обавештења о закљученим уговорима по основу естрадних програма у претходном месецу
- Достављање извештаја о извршењу обавезе запошљавања особа са инвалидитетом за претходни месец

12. СЕПТЕМБАР

- Подношење пореске пријаве пореза на премије неживотних осигурања за претходни месец
- Плаћање пореза на премије неживотног осигурања за претходни месец
- Подношење пореске пријаве и плаћање ПДВ-а за претходни месец од стране пореског дужника из члана 10. Закона о ПДВ-у

15. СЕПТЕМБАР

- Плаћање аконтације пореза на приходе од самосталне делатности за претходни месец
- Плаћање аконтације доприноса на приходе од самосталне делатности за претходни месец
- Плаћање доприноса за свештенике и верске службенике, за домаће држављане запослене у иностранству и за иностране пензионере за претходни месец
- Подношење пореске пријаве и плаћање ПДВ-а за претходни месец
- Подношење обрасца ПИД ПДВ 1 за август месец ако је у августу месецу испуњен један од критеријума за стицање статуса обвезника ПДВ-а који претежно врши промет добара у иностранство
- Плаћање аконтације пореза на добит правних лица за претходни месец
- Плаћање обрачунате акцизе за период од 16. до краја претходног месеца
- Подношење пореске пријаве и плаћање акцизе на електричну енергију за крајњу потрошњу за претходни месец

наставак на следећој страни

Заснивање радног односа

У склопу формата *Прописи у пракси* који већ неко време можете пратити у нашем часопису доносимо нека карактеристична мишљења Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, а која се овом приликом односе на заснивање радног односа

Да ли послодавац може са истим запосленим, који је био у радном односу на одређено време 24 месеца, поново да заснује радни однос на одређено време у складу са чланом 37. став 1. Закона о раду, али на другим пословима

Члан 37. Закона о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14)

У члану 37. ст. 1–3. Закона о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14) прописано је да уговор о раду може да се закључи на одређено време, за заснивање радног односа чије је трајање унапред одређено објективним разлозима који су оправдани роком или извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја, за време трајања тих потреба. Послодавац може закључити један или више уговора о раду на основу којих се радни однос са истим запосленим заснива за период који, с прекидима или без прекида, не може бити дужи од 24 месеца. Прекид краћи од 30 дана не сматра се прекидом периода.

У ставу 4. наведеног члана Закона прописани су изузеци када уговор о раду на одређено време може да се закључи у дужем трајању од 24 месеца:

1) ако је то потребно због замене привремено одсутног запосленог, до његовог повратка;

2) за рад на пројекту чије је време унапред одређено, најдуже до завршетка пројекта;

3) са страним држављанином, на основу дозволе за рад у складу са законом, најдуже до истека рока на који је издата дозвола;

4) за рад на пословима код новооснованог послодавца чији упис у регистар код надлежног органа у моменту закључења уговора о раду није старији од једне године, на време чије укупно трајање није дуже од 36 месеци;

5) са незапосленим коме до испуњења једног од услова за остваривање права на старосну пензију недостаје до пет година, најдуже до испуњења услова, у складу с прописима о пензијском и инвалидском осигурању.

Послодавац може са истим запосленим да закључи нови уговор о раду на одређено време по истеку рока из става 4. тач. 1–3) овог члана по истом, односно другом правном основу, у складу са овим чланом (члан 37. став 5. Закона о раду).

Имајући у виду одредбе члана 37. ст. 1–3. Закона о раду, послодавац може да закључи један или више уговора о раду на одређено време са истим запосленим најдуже 24 месеца (када је објективним разлогом унапред одређено да ће радни однос да траје одређено време, односно ако је предвиђен рок у коме треба да се заврши посао или ако се уговор везује за извршење тачно одређеног посла или ако трајање уговора зависи од наступања одређеног догађаја) и по истеку тог рока не може с тим запосленим да поново заснује радни однос на одређено време на истим или другим пословима а на основу члана 37. ст. 1. и 2. Закона о раду. Нема, међутим, сметњи да се са истим запосленим закључи уговор о раду у случајевима из члана 37. став 4. Закона о раду. *(Мишљење Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Сектор за рад, број 011-00-119/2015-02, од 3. 3. 2016)*

НАПОМЕНА РЕДАКЦИЈЕ:

Мишљења у овом тексту преузета су из Билтена службених мишљења Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања (01/2016 и 02/2016), који у сарадњи са Министарством издаје компанија Инг-Про.

је да се одредбе овог закона примењују на запослене који раде на територији Републике Србије, код домаћег или страног правног, односно физичког лица (у даљем тексту: послодавац), као и на запослене које је и на рад у иностранство упутио послодавац ако законом није другачије одређено. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено.

Према члану 48. ст. 1–3. Закона, директор, односно други законски заступник послодавца (у даљем тексту: директор) може да заснује радни однос на неодређено или одређено време. Радни однос заснива се уговором о раду. Радни однос на одређено време може да траје до истека рока на који је изабран директор, односно до његовог разрешења.

У члану 79. став 1. тачка 4. Закона прописано је да запосленом мирују права и обавезе које се стичу на раду и по основу рада, осим права и обавеза за које је законом, општим актом, односно уговором о раду другачије одређено, ако одсуствује с рада због: 4) избора, односно именовања на функцију у државном органу, синдикату, политичкој организацији или другу јавну функцију чије вршење захтева да привремено престане да ради код послодавца. Како је у допису наведено да директору мирују права и обавезе из претходног радног односа на неодређено време, мишљења смо да не би могао да заснује нови радни однос на неодређено време док му не престане претходни радни однос код кога му мирују права и обавезе, јер је основ за мировање радног односа именовање на функцију чије вршење привремено захтева да престане да ради код послодавца, те уколико заснује радни однос на неодређено време, престаје да постоји основ за мировање права и обавеза из радног односа.

Према томе, Закон о раду прописује да се радни однос с директором заснива на одређено време, до истека рока на који је изабран, односно до његовог разрешења. Како се, међутим, питање односи на радноправни однос у области здравља, упућујемо подносиоца захтева да се обрати Министарству здравља у том делу, као надлежном органу за тумачење прописа из области здравља. Како је надлежно министарство за примену Закона о буџетском систему Министарство финансија, то подносиоца захтева упућујемо да се обрати том министарству као ресорном у том делу.

(Мишљење Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Сектор за рад, број 011-00-887/2015-02, од 6. 11. 2015)

Да ли се директор у једночланом друштву може сматрати запосленим, односно да ли директор може да закључи уговор о раду са самим собом

Чл. 30. и 48. Закона о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14)

Према члану 30. ст. 1. и 2. Закона о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14), радни однос се заснива уговором о раду, који закључују запослени и послодавац.

Према томе уговор о раду је двострани акт којим се заснива радни однос и уређују међусобна права, обавезе и одговорности послодавца и запосленог.

Према члану 48. ст. 1. и 2. Закона о раду директор, односно други законски заступник послодавца (у даљем тексту: директор) може да заснује радни однос на неодређено или одређено време. Уговор о раду са директором закључује у име послодавца надлежни орган утврђен законом или општим актом послодавца (став 6).

Лице које као једини акционар једночланог друштва у складу са Законом о привредним друштвима обавља функцију скупштине, може да стекне својство директора на начин прописан тим законом. У случају у којем једно лице у једночланом друштву истовремено обавља функцију скупштине и директора у складу са Законом о привредним друштвима, по нашем мишљењу не може да закључи уговор о раду са самим собом и тиме заснује радни однос у својству директора у складу са чланом 48. Закона о раду, јер такав уговор не би се сматрао двостраним актом којим се уређују међусобна права и обавезе из радног односа између запосленог у својству директора и послодавца – надлежног органа код послодавца.

(Мишљење Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Сектор за рад, ббброј 011-00-186/2016-02, од 26. 5. 2016)

Оквирни споразум у јавним набавкама

Иако оквирни споразум представља практично решење код учесталих набавки добара, услуга и радова, он са собом носи и одређене потенцијалне недостатке и опасности, због чега његова примена није увек оправдана и пожељна. О свим аспектима примене оквирних споразума говоримо у овом тексту

Милош Јовић

саветник у Управи за јавне набавке
budzeti@legeartis.rs

Као институт у јавним набавкама, оквирни споразум први пут се у европској регулативи појављује у директивама Европске уније из области јавних набавки из 2004. године (Директива 2004/17/ЕЗ и Директива 2004/18/ЕЗ). У Републици Србији, оквирни споразум је уведен у систем јавних набавки последњим Законом о јавним набавкама („Сл. гласник РС", бр. 124/12, 14/15 и 68/15, у даљем тексту: ЗЈН).

Иако га ЗЈН третира као посебан облик поступка јавне набавке, оквирни споразум у ствари представља **специфичан вид окончања поступка јавне набавке**, којим се одступа од правила да је епилог завршеног поступка закључење уговора, с тим што је оквирни споразум управо **основ за касније закључење уговора о јавној набавци**, али без ограничења да то мора бити само један уговор и само један понуђач са којим ће уговори бити закључивани.

Како сваки нов институт, што сâм за себе, а што у комбинацији са постојећим, захтева детаљнија појашњења свог значења, поља и манифестације своје примене, потребно је појаснити шта је оквирни споразум, када га користити, ко може да га закључи, које врсте постоје, како се закључује, која је његова садржина, те које све теоријске и практичне могућности доделе уговора на основу оквирног споразума постоје.

Оквирни споразум не представља типичан облигационоправни уговор, с обзиром на то да на основу истог не постоји обавеза извршења јавне набавке, већ обавеза настаје закључивањем појединачних уговора о јавној набавци на основу оквирног споразума. На тај начин **оквирни споразум омогућава наручиоцу да не преузме коначну обавезу**, **већ да дефинише оквире својих потреба**, а да коначну обавезу преузме када она буде извесна. Због тога је закључење појединачног уговора на основу оквирног споразума, па самим тим и задовољење потребе, много брже и извесније него ако би се поступак јавне набавке почео спроводити у моменту када потреба буде јасно дефинисана, јер је од покретања поступка до извршења уговора неопходно да прође известан период (нажалост, често и неизвестан период).

Овде је управо важно **појаснити разлику између оквирних споразума и уговора**, кроз упоређивање ова два института. Док уговор представља извор облигације, односно производи права и обавезе између уговорних страна, оквирни споразум није извор облигације, што значи да исти не само да не може производити правно дејство које производи уговор (са могућношћу утужења пред надлежним органом у случају неиспуњења преузетих уговорних обавеза), већ не ствара ни обавезу на страни наручиоца да закључи уговор. У том смислу, оквирни споразум, за разлику од уговора, није основ за плаћање према изабраном понуђачу/добављачу. Међутим, уговор који се закључује по основу закљученог оквирног споразума мора одговарати одредбама оквирног споразума, те **необавезност оквирног споразума за његове потписнике, имајући у виду наведено, треба условно схватити**.

Даље, ови институти се разликују и када су у питању процедуралне технике јавних набавки. Док наручилац има могућност да уговор о јавној

Оквирни споразум носи са собом и одређене потенцијалне недостатке и опасности, због чега његова примена није увек оправдана и пожељна.

Вредно помена је и то да Републичка комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки може сама или на захтев подносиоца захтева или заинтересованог лица, поништити уговор о јавној набавци ако утврди да је наручилац закључио уговор о јавној набавци кршећи одредбе и услове оквирног споразума.

Осим уговора, сагласно члану 40. ст. 9. ЗЈН-а, на основу оквирног споразума може се издати и наруџбеница ако садржи битне елементе уговора. Иако из ове одредбе (а с обзиром на чињеницу да даља регулатива у вези са издавањем наруџбенице по основу оквирног споразума не постоји) може да произлази да се наруџбеница може издавати увек, њено издавање би, аналогно члану 39. ст. 6. ЗЈН-а, требало везивати искључиво за случајеве када појединачна вредност набавке, односно потреба наручиоца које су део закљученог оквирног споразума, не прелази 500.000 динара.

Из свега изнетог могло би се доћи до закључка да оквирни споразуми представљају практично решење код учесталих набавки добара, услуга и радова: када наручилац у одређеном периоду има потребу за закључивањем више уговора са идентичним (истоврсним) предметом набавке. Његова примена може утицати на: ефикасност поступка набавке; економичност у поступању (практично више јавних набавки се спроведе у једној јавној набавци); обезбеђивање континуитета пословања; подстицање економије обима; сигурност реализације посла (код оквирних споразума са више добављача, пре свега, применом каскадног система); постојање различитих опција у реализацији уговора...

Међутим, оквирни споразум **носи са собом и одређене потенцијалне недостатке и опасности**, због чега његова примена није увек оправдана и пожељна. Његов највећи недостатак може бити то што је **реч о затвореном (инертном) систему**, услед чега не може да реагује на брзе промене. За разлику од, на пример, квалификационог поступка, где се листа кандидата (потенцијалних уговарача) ажурира сваких 6 месеци, оквирном споразуму не могу приступати друга лица (потенцијални понуђачи) која нису његови потписници, те је реализација уговора у одређеном периоду (који може бити и 3, па и више година) резервисана само за учеснике у оквирном споразуму.

Даље, са отварањем конкуренције (спровођење мини-тендера) оквирни споразуми могу значајно да утичу на повећање административних обавеза наручилаца. Сваки мини-тендер је управо то – практично једна јавна набавка у малом, која обухвата и све радње које иду уз то (од слања позива, преко отварања понуда до објављивања одлуке о додели уговора на Порталу јавних набавки). Лицима која обављају послове у вези са јавним набавкама, нарочито код, условно речено, мањих наручилаца, ово значајно додатно ангажовање могло би да представља проблем. С тим у вези, више извршилаца једног предмета набавке у корелацији је са захтевнијим надзором и контролом извршења уговора (квалитета добара/услуга).

Оквирни споразуми некада могу негативно да утичу и на саме (потенцијалне) понуђаче. Намера наручиоца да закључи оквирни споразум са великим бројем добављача може да одврати многе понуђаче од учешћа, јер део посла који би добили може да буде занемарљив. Оно што још више може да демотивише понуђаче јесте одређена доза несигурности реализације посла услед правно необавезујуће природе оквирних споразума. Сем тога, сâм оквирни споразум се закључује имајући у виду оквирне потребе наручиоца, што потенцијалним понуђачима (добављачима) не гарантује у ком обиму ће се спроводити оквирни споразум и колико ће путем каснијих уговора (наруџбеница) наручилац заиста ангажовати добављача, односно требовати предметна добра/услуге/радове.

Стечај кроз судску праксу

У склопу формата *Прописи у пракси* који већ неко време можете пратити у нашем часопису доносимо неке карактеристичне случајеве из судске праксе, а који се овом приликом односе на стечај

Одбацивање пријаве потраживања

Повериоци пријаве потраживања подносе надлежном суду у писаном облику, и исте се могу поднети по истеку рока одређеног решењем стечајног судије, али најкасније у року од 120 дана од дана објављивања огласа у „Службеном гласнику Републике Србије", а све пријаве поднете по истеку рока од 120 дана биће одбачене као неблаговремене.

Из образложења:

„Одредбом члана 111. став 1. Закона о стечају („Сл. гласник РС", бр. 104/09, 83/14), прописано је да повериоци пријаве потраживања подносе надлежном суду у писаном облику, с тим да сходно одредбама члана 111. став 5. Закона о стечају пријаве се могу поднети по истеку рока одређеног решењем стечајног судије, али најкасније у року од 120 дана од дана објављивања огласа у „Службеном гласнику Републике Србије", а све пријаве поднете по истеку рока од 120 дана биће одбачене као неблаговремене.

Одредбом члана 111. став 8. Закона о стечају прописано је да трошкове одржавања допунског рочишта за испитивање потраживања из става 5. овог члана дужан је да предујми подносилац пријаве. Ако се у року који одреди суд не положи предујам пријава ће се одбацити.

Првостепени суд констатује у својој одлуци да је пријава потраживања поднета након протека рока од 90 дана који је одређен решењем стечајног судије од 8. 5. 2015. године, а који рок је протекао дана 6. 8. 2015. године, али у року од 120 дана од дана отварања стечајног поступка. Међутим, одлука првостепеног суда у погледу датума када је донето решење којим је одређен рок од 90 дана за достављање пријаве потраживања и дан када је истекао поменути рок није довољно јасно одређен, с обзиром на то да стање у списима предмета потврђује да је решење о отварању стечајног поступка над овде стечајним дужником донето дана 17. 7. 2015. године и да су ставом 4. истог решења позвани повериоци да у року од 90 дана од дана објављивања огласа о отварању стечајног поступка у Службеном гласнику Републике Србије, пријаве своја обезбеђена и необезбеђена потраживања. На основу дописа који је првостепени суд упутио пуномоћнику подносиоца жалбе, проистиче да исти констатује да је рок од 90 дана, који је одређен решењем првостепеног суда, истекао дана 2. 11. 2015. године, док у образложењу првостепене одлуке као дан истека рока од 90 дана спомиње се дан 6. 8. 2015. године. Следи да је првостепени суд у погледу одлучних чињеница који се односе на датум када је истекао рок од 90 дана, дао нејасне и неразумљиве податке и противречне подацима у списима предмета, самим тим не може се са сигурношћу утврдити када је истекао рок од 90 дана, односно рок од 120 дана, те да ли је поднета пријава подносилаца жалбе поднета благовремено и у ком року."

(Решење Привредног суда у Пожаревцу, Сш. 16/15-1507 од 10. 3. 2016, укинуто Решењем Привредног апелационог суда, у Београду, Пвж. 211/16 од 20. 4. 2016)

Разлози за одбацивање пријаве потраживања

Повериоци пријаве потраживања подносе надлежном суду у писаном облику, и исте се могу поднети по истеку рока одређеног решењем стечајног судије, али најкасније у року од 120 дана од дана објављивања огласа у „Службеном гласнику Републике Србије", а све пријаве поднете по истеку рока од 120 дана биће одбачене као неблаговремене. Ако поверилац у року који одреди суд не положи предујам за трошкове одржавања допунског рочишта за испитивање потраживања, пријава ће се одбацити.

Из образложења:

„Одредбом члана 111. став 1. Закона о стечају („Сл. гласник РС", бр. 104/09, 83/14), прописано

накнадној деоби од 19. 9. 2012. године, у укупном износу од 125.000,00 динара. Имајући у виду да постоје стечајни повериоци којима је оспорено потраживање, па су до окончања тих парница резервисана новчана средства у процентуалној висини исто као и оним повериоцима којима је утврђено потраживање и исплаћено. У овој фази стечајног поступка пре окончања наведених парница нема расположивих средстава за исплату утврђених потраживања стечајним повериоцима, па је из тих разлога првостепени суд одбио захтев овог стечајног повериоца као преурањен."

(Решење Привредног суда у Пожаревцу, Ст. 33/12 од 23. 6. 2015, потврђено Решењем Привредног апелационог суда у Београду, Пвж. 370/15 од 16. 7. 2016)

Активна или пасивна легитимација стечајне масе

У ситуацији када је правноснажним судским решењем у изреци означено да стечајна маса стечајног дужника остаје активно или пасивно легитимисана у свим парницама, не постоји процесна дужност тужиоца, као стечајног дужника, да доставља уговор о купопродаји стечајног дужника као правног лица.

Из образложења:

„Основано се изјављеном жалбом тужиоца указује да је првостепени суд погрешно применио материјално право и то одредбе члана 112. Закона о стечајном поступку („Сл. гласник РС", бр. 84/04, 85/05). У ситуацији када је правноснажним судским решењем, Ст. 20/10 од 16. 1. 2015. године, у изреци назначено да стечајна маса стечајног дужника П… ад у стечају из Б. К. остаје активно или пасивно легитимисана у свим парницама у којима стечајни дужник П… ад у стечају има својство тужиоца или туженог, а тужени у поновљеном поступку није оспорио активну легитимацију новоозначеног тужиоца стечајна маса П… ад у стечају, није постојала процесна дужност тужиоца да доставља уговор о купопродаји стечајног дужника као правног лица. Правноснажним судским решењем, чију законитост и правилност не може ценити првостепени суд, назначено је да је стечајна маса раније означеног тужиоца стечајног дужника активно легитимисана у свим парницама у којима стечајни дужник има својство тужиоца. То значи да је стечајна маса као новоозначени тужилац активно легитимисана за потраживање стечајног дужника према трећим лицима па и за потраживање према овде туженом."

(Пресуда Привредног суда у Пожаревцу, П. 1062/15 од 26. 12. 2015, делимично потврђена – делимично преиначена Пресудом Привредног апелационог суда у Београду, Пж. 2418/16 од 15. 6. 2016)

Меродаван закон за поступке стечаја над банком

Поступци стечаја банака и осигуравајућих друштава започети по ранијим законима, почев од 12. 2. 2015. године настављају се по одредбама Закона о стечају и Закона о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање.

Из образложења:

„Одредбом члана 33. став 1. Закона о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање („Сл. гласник РС", бр. 14/15), прописано је да ће се поступци стечаја и ликвидације банака започети по Закону о санацији, стечају и ликвидацији банака („Сл. лист СФРЈ", бр. 84/89 и 63/90 и „Сл. лист СРЈ", бр. 37/93, 26/95, 28/96, 16/99, 44/99 и 53/01), Закону о принудном поравнању, стечају и ликвидацији („Сл. лист СФРЈ", бр. 84/89 и „Сл. лист СРЈ", бр. 37/93 и 28/96), Закона о стечајном поступку („Сл. гласник РС", бр. 84/04) и Закона о стечају и ликвидацији банака и друштва за осигурање („Сл. гласник РС", бр 61/05, 116/08 и 91/10), наставити по одредбама Закона о стечају („Сл. гласник РС", бр. 104/09, 99/11-др. закон, 71/12-УС и 83/14), овог закона, осим члана 20. овог закона, и по члану 17. Закона о стечају и ликвидацији банака и друштва за осигурање („Сл. гласник РС", бр. 61/05, 116/08 и 91/10)."

(Решење Привредног суда у Пожаревцу, Ст. 218/11 од 31. 12. 2015, укинуто Решењем Привредног апелационог суда у Београду, Пвж. 149/16 од 30. 3. 2016)

Календар важења правних аката

У овој рубрици доносимо преглед прописа који током овог месеца престају да важе (у целости или у делу), односно који одложено ступају на снагу и/или се одложено примењују у целости или у делу:

● Правилник о квалитету воћних џемова, желеа, мармеладе, пекмеза и заслађеног кестен пиреа, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 101/15 од 8. 12. 2015. године, а ступио је на снагу 16. 12. 2015. године

– примењује се од 16. септембра 2016. године

● Одлука о изменама Одлуке о извештавању банака, објављена у „Сл. гласнику РС”, бр. 69/16 од 12. 8. 2016. године, а ступила је на снагу 20. 8. 2016. године

– примењује се од 30. септембра 2016. године

● Одлука о измени и допунама Одлуке о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки банке, објављена у „Сл. гласнику РС”, бр. 69/16 од 12. 8. 2016. године, а ступила је на снагу 20. 8. 2016. године

– примењује се од 30. септембра 2016. године

● Одлука о изменама и допунама Одлуке о извештавању банака, објављена у „Сл. гласнику РС”, бр. 61/16 од 7. 7. 2016. године, а ступила је на снагу 15. 7. 2016. године

– примењује се од 1. октобра 2016. године

● Одлука о изменама и допунама Одлуке о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки банке, објављена у „Сл. гласнику РС”, бр. 61/16 од 7. 7. 2016. године, а ступила је на снагу 15. 7. 2016. године

– примењује се од 1. октобра 2016. године

● Правилник о изменама и допунама Правилника о условима и начину обављања угоститељске делатности, начину пружања угоститељских услуга, разврставању угоститељских објеката и минимално техничким условима за уређење и опремање угоститељских објеката, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 58/16 од 22. 6. 2016. године, а ступио је на снагу 30. 6. 2016. године

– примењује се од 1. октобра 2016. године

● Правилник о измени Правилника о максимално дозвољеним количинама остатака средстава за заштиту биља у храни и храни за животиње и о храни и храни за животиње за коју се утврђују максимално дозвољене количине остатака средстава за заштиту биља, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 35/16 од 5. 4. 2016. године, а ступио је на снагу 6. 4. 2016. године

– примењује се до 5. октобра 2016. године

Извршење на непокретностима из угла новог Закона о извршењу и обезбеђењу

У тексту који следи анализирамо поступак извршења на непокретностима према новом Закону о извршењу и обезбеђењу, указујући на значајне законске новине и очекивања која би овај закон требало да испуни у пракси

Зорица Вељић

судија Вишег суда у Београду
sudski.postupci@legeartis.rs

Нови Закон о извршењу и обезбеђењу („Сл. гласник РС”, бр. 106/15, у даљем тексту: ЗИО), који је ступио на снагу 1. јула 2016. године, донео је значајне промене у поступку извршења.

У **разлоге за доношење новог закона**, поред осталих, се убрајају: слаба ефикасност у поступцима извршења, велики број започетих и нерешених предмета у судовима, неуједначена судска пракса, а вероватно и незадовољство, како на страни поверилаца тако и дужника у самом спровођењу извршног поступка. То је довело до повећања надлежности јавних извршитеља, а с тим у вези и до појачане надлежности Коморе јавних извршитеља и дисциплинске контроле ради вршења и спровођења извршења.

Замисао законодавца била је да у највећем броју случајева извршење више не спроводи суд, већ јавни извршитељ, очекујући да се тиме растерете судови, а повериоци што пре намире своја потраживања.

Суд има искључиву надлежност у спровођењу извршења само у четири врсте извршних поступака:

1) извршење заједничком продајом непокретности и покретних ствари;
2) извршење потраживања која се састоје у чињењу, нечињењу или трпљењу;
3) извршење у вези с породичним односима, и
4) извршење враћањем запосленог на рад.

Као и у досадашњем поступку за одлучивање о предлогу за извршење ради намирења новчаног потраживања на непокретности **искључиво је месно надлежан суд на чијем се подручју налази непокретност**. Уз предлог за извршење новчаног потраживања на непокретности, поверилац подноси извод из катастра непокретности којим доказује да је непокретност уписана као својина извршног дужника, или, ако он није уписан, подноси исправу подобну да се упише својина извршног дужника, након чега се право својине извршног дужника на захтев суда уписује у катастар непокретности.

Ради убрзаног поступања, а према сопственом избору, поверилац уз предлог за дозволу извршења може поред потребних исправа да достави и налаз тј. процену непокретности.

Извршење новчаног потраживања на непокретности спроводи се уписом забележбе решења о извршењу у катастар непокретности, проценом вредности непокретности, продајом непокретности и намирењем извршног повериоца из продајне цене.

После уписа права својине извршног дужника **суд доноси решење о извршењу**.

Јавни извршитељ врши попис непокретности које су у ванкњижној својини извршног дужника.

Кад је непокретност у сусвојини, у решењу о извршењу одређује се извршење на сувласничком делу извршног дужника.

Након доношења решења о извршењу на непокретности, јавни извршитељ дужан је да одмах достави то решење органу који води катастар непокретности, ради уписа забележбе решења о извршењу на непокретности.

које је обезбеђено заложним правом, а које зависи од услова који треба да наступи или да не наступи после доношења закључка о намирењу, издваја се и депонује код јавног извршитеља.

За одлучивање о предлогу за извршење и за спровођење извршења ради намирења новчаног потраживања заједничком продајом непокретности и покретних ствари месно је искључиво надлежан суд на чијем подручју се налази непокретност.

У решењу о извршењу одређује се да се непокретности и покретне ствари заједнички продају ако се покретне ствари налазе на непокретности или унутар ње или ако су у функционалној вези са непокретношћу.

Заједничка продаја огледа се у томе што се непокретности и покретне ствари продају на истој продаји, заједнички и по једној укупној цени и тако да куповина непокретности буде условљена претходном куповином покретних ствари и обратно. Продаја се врши искључиво на јавном надметању.

У делу Закона који регулише извршење на покретним стварима треба указати на један рок који је битно скраћен у односу на досадашњи закон и то са 45 на само 8 дана. Реч је о року у којем је извршни поверилац дужан да предложи друго средство извршења у ситуацији када је попис дужникових покретних ствари остао безуспешан.

Новина која се потпуно оправдано од сада примењује и код извршења на покретним стварима јесте приступање извршењу, односно правило према коме се после пописа и процене покретне ствари неће водити посебан извршни поступак ради намирења другог потраживања на истој ствари, већ ће нови извршни поверилац приступити покренутом извршном поступку.

Уместо закључка

На самом крају, сматрамо да је нови начин регулисања продаје непокретности у приличној мери сличан претходно важећем.

Може се очекивати да у првих неколико месеци његове примене дође до застоја у спровођењу извршења будући да ће велики број предмета бити упућен на поступање јавним извршитељима. Чим се поднесе предлог за извршење, када је реч о непокретностима, **мишљења смо да би било добро да се примерак таквог предлога одмах достави Републичком геодетском заводу**, како би јавност имала сазнања о евентуалној промени на некој непокретности.

Осим тога, мишљења смо да је реч о добром законском решењу према коме се продаја непокретности не може обавити испод 70% процењене вредности непокретности на првом надметању, нити испод 50% процењене вредности непокретности на другом јавном надметању, као и оном код продаје непокретности непосредном погодбом – када цена одређена између странака не може бити нижа од 70% процењене вредности. Истовремено, добро је законско решење и у случају када се продаја непокретности непосредном погодбом одређује по избору извршног повериоца, након две неуспеле продаје на јавном надметању и када се цена непокретности слободно уговара. Овим се чува реална вредност непокретности, онемогућавајући да она буде продата у „бесцење", при чему се поверилац не намирује у потпуности, а дужник остаје без своје непокретности.

Добрим се сматра и решење о упису забележбе решења о извршењу у року од 72 часа од пријема захтева за упис јер то доприноси правној сигурности грађана.

Можда би било олакшавајуће за повериоца да не предујмљује трошкове извршења, већ да се на крају изврши наплата из средстава дужника по спроведеном извршењу.

Коначно, напомињемо да су сви извршни повериоци у поступцима у којима је решење о извршењу донето пре 17. маја 2012. године били дужни да се у року од 1. маја 2016. године до 1. јула 2016. године изјасне да ли ће даље извршење спроводити суд или јавни извршитељ, док ће у супротном извршни поступак бити обустављен.

Имајући у виду чињеницу да је нови Закон о извршењу и обезбеђењу тек однедавно ступио на снагу, његова двомесечна примена представља сувише кратак временски период да би уопште могао да се искаже било какав озбиљнији коментар о томе да ли је нови законски пропис одговорио очекивањима опште и стручне јавности. Колико ће и да ли ће нови закон успети да побољша правну сигурност и да ојача ефикасност и брзину која је потребна извршном поступку, а што је и био циљ његовог доношења, остаје да се види у наредном периоду.

Специфичности поступка спровођења извршења пленидбом и преносом новчаног потраживања извршног дужника

У пракси је права реткост да извршни поверилац, у предлогу за извршење, као средства извршења предложи пленидбу и пренос новчаног потраживања извршног дужника, као радње којима би се спровело извршење на потраживању извршног дужника према његовом дужнику. И баш из тог разлога ће питања из домена примене ових средстава извршења бити обрађена у овом тексту, са освртом на нека питања која се најчешће постављају у пракси, а све у циљу да се извршни повериоци ближе упознају са својим процесним могућностима

Дејан Обренић

дипл. правник, помоћник извршитеља с вишегодишњим искуством у извршном поступку
sudski.postupci@legeartis.rs

Иако Закон о извршењу и обезбеђењу („Сл. гласник РС”, бр. 106/15, у даљем тексту: ЗИО) прописује да су предмети извршења ствари и права извршног дужника на којима се спроводи извршење, у пракси се под предметом извршења најчешће подразумевају новчана средства, покретне и непокретне ствари у власништву извршног дужника, док се о правима извршног дужника, тачније о његовим облигационим правима, знатно ређе размишља у поступку принудне наплате.

Управо зато, **у пракси је права реткост да извршни поверилац**, у предлогу за извршење, **као средства извршења предложи пленидбу и пренос новчаног потраживања извршног дужника**, као радње којима би се спровело извршење на потраживању извршног дужника према његовом дужнику. Оваква (не)заинтересованост извршних поверилаца за наплаћивање свог потраживања према извршном дужнику путем пленидбе и преноса потраживања извршног дужника према његовом дужнику додатно збуњује ако, дефинишући појам имовине као „скуп субјективних грађанских права која припадају једној особи”, знамо да имовину извршног дужника не чине само стварна, већ и облигациона права, па тако и његова потраживања према трећим лицима.

Можда се разлог за наведену незаинтересованост поверилачке стране за новчано потраживање извршног дужника, као саставни део дужникове имовине који подлеже поступку принудне наплате, делимично крије у чињеници да, у тренутку покретања извршног поступка, извршни поверилац код себе најчешће нема исправу из које проистиче потраживање извршног дужника према трећем лицу, као и у чињеници да извршни поверилац нема правну могућност да од дужника извршног дужника принудно наплати наведено потраживање, без вођења новог извршног или парничног поступка.

донетом у парничном, прекршајном или управном поступку. Дакле, закон је прописивао могућност промене на поверилачкој и дужничкој страни, али се та могућност помиње само у вези са извршном исправом, док о веродостојним исправама у овом случају нема говора.

Новим законом су одредбе које се односе на сличну ситуацију формулисане нешто другачије, те се сада прописује да се извршни поступак води и на предлог и у корист лица које као извршни поверилац није означено у извршној или веродостојној исправи, ако јавном или по закону овереном исправом докаже да је потраживање из извршне или веродостојне исправе прешло на њега, а ако такав доказ није могућ – ако прелаз потраживања докаже правноснажном или коначном одлуком донетом у парничном, прекршајном или управном поступку. Кад после доношења решења о извршењу на основу извршне или веродостојне исправе потраживање пређе са извршног повериоца на друго лице, на предлог стицаоца закључком се утврђује да је он ступио на место извршног повериоца, ако прелаз докаже јавном или по закону овереном исправом. Дакле, сада се децидно помињу и потраживања заснована на веродостојној исправи, па остаје да се види да ли ће се наведене одредбе у пракси тумачити тако да се извршном повериоцу у чију корист је заплењено и пренето потраживање извршног дужника омогућава да води извршни поступак против дужника извршног дужника и када је пренето потраживање засновано на веродостојној исправи. Иако нови закон на овом месту говори и о потраживањима заснованим на веродостојној исправи, **збуњујуће може бити то што се поменуте одредбе налазе у одељку којим се уређују питања у вези са извршним исправама**.

За разлику од преноса новчаног потраживања ради наплаћивања, код друге врсте преноса заплењеног потраживања – преноса новчаног потраживања уместо испуњења (ранији законски термин је био пренос уместо исплате), ситуација је знатно једноставија. Преносом уместо испуњења потраживање прелази на извршног повериоца до износа који је пренесен, с дејством уступања потраживања уз накнаду. Ако наставимо претходно коришћену аналогију са облигационоправним институтима, можемо констатовати да, ако је пренос заплењеног потраживања ради наплаћивања аналоган уступању потраживања ради наплаћивања, онда је пренос уместо испуњења аналоган уступању уместо испуњења. Наиме, преносом уместо испуњења извршни поверилац се сматра намиреним самим преносом потраживања са извршног дужника на њега и то у оном износу у којем је пренос извршен. Извршни дужник не мора да брине да ли ће и како извршни поверилац наплатити пренето потраживање од његовог дужника јер се извршни дужник ослобађа своје обавезе према извршном повериоцу у самом тренутку преноса потраживања и до висине пренетог потраживања. Ипак, извршни дужник остаје одговоран извршном повериоцу за истинитост и наплативост пренетог потраживања по општим правилима.

У складу са правном природом преноса уместо испуњења јесу и законске одредбе у вези са заложним правима везаним за пренесено потраживање, по којима, за пренето потраживање обезбеђено хипотеком или залогом који су уписани у катастар непокретности или други јавни регистар, јавни извршитељ налаже пренос хипотеке и залоге са извршног дужника на извршног повериоца и брисање хипотеке или залоге извршног дужника. Дакле, у овом случају се извршни поверилац у регистре заложног права уписује уместо извршног дужника, а не уз њега, као што је био случај код преноса ради наплаћивања, из чега се јасно види да је он у свему ступио на место извршног дужника.

Анализом наведених специфичности и проблема који се јављају код спровођења извршења пленидбом и преносом новчаног потраживања извршног дужника, можемо закључити да ове извршне радње представљају средства којима се извршни поверилац не намирује директно, већ се преусмерава да своје потраживање наплати од дужника извршног дужника, што је вероватно главни разлог зашто се поменута средства извршења не предлажу често у пракси. Међутим, **ако имамо у виду неретку ситуацију да је извршни дужник инсолвентан, али да његов дужник може бити врло добре платежне моћи, јасно је да предлагање ових средстава извршења извршном повериоцу може далеко више користити од предлгања оних која су усмерена само против извршног дужника**.

Расправљање заоставштине пред јавним бележником

Све дилеме у погледу разграничења надлежности суда и бележника требало би решавати у корист бележника који има сва овлашћења као и суд у повереном послу и процени радњи које треба предузети, а имајући у виду да је крајњи циљ ових законских решења преузимање оставинских поступака од стране јавних бележника и растерећење суда од свих оних послова који не представљају суђење у ужем смислу

Снежана Марјановић

судија Првог основног суда у Београду, заменик руководиоца Одељења судске праксе у грађанској материји

sudski.postupci@legeartis.rs

Закон о ванпарничном поступку („Сл. гласник СРС”, бр. 25/82 и 48/88 и „Сл. гласник РС”, бр. 46/95 – др. закон, 18/05 – др. закон, 85/12, 45/13 – др. закон, 55/14, 6/15 и 106/15, у даљем тексту: ЗВП) је **изменама 2014. и 2015.** године предвидео могућност поверавања оставинских поступака јавним бележницима (чл. 30а–30з ЗВП-а).

Приликом образлагања потребе за изменом прописа наведена је следећа аргументација:

- Устав Републике Србије прописује у члану 137. могућност поверавања законом одређених јавних овлашћења предузећима, установама, организацијама и појединцима, затим посебним органима преко којих се остварује регулаторна функција и друго, чиме је обезбеђен основ и нормативни услови за поверавање јавним бележницима нових овлашћења која су до сада била у надлежности суда;
- постоји потреба да се преоптерећени и неажурни судови растерете одређеног броја правних ствари из своје надлежности, да се смање трошкови које имају судови и ублаже тешкоће у финансирању судова, смање материјални трошкови судова, као и да им се омогући да боље и ефикасније организују вршење своје делатности у интересу ефикасније правне заштите и у интересу грађана којима треба пружити правовремену и ефикасну и квалитетну правну заштиту у оним правним стварима у којима не доминира јавни интерес;
- према званичним показатељима, према извештајима Врховног касационог суда од милион предмета који се евидентирају у току једне године, послови ванпарничне материје чине више од трећине њиховог укупног броја; извештаји о раду судова указују на њихову огромну преоптерећеност; из извештаја о раду свих основних судова у Србији за оставинске предмете према годишњем извештају 2012. године за све основне судове у Републици Србији у оставинској материји примљено укупно 109.360 предмета и остало нерешено 37.440 предмета;
- у току оставинског поступка у великом броју случајева нема спора међу наследницима, ни о томе ко су наследници, ни у погледу основа за позивање на наслеђе, у погледу имовине која чини имовинску масу, као и о наследним деловима који припадају наследницима, легатарима и другим лицама; у највећем броју случајева задатак суда у овом ванпарничном поступку своди се на утврђивање нечега што није спорно ни за суд ни за учеснике; у овом поступаку, иако га по закону води судија, у суштини, осим узимања изјава о одрицању од наслеђа које се обавља пред судијом, све друге изјаве и предлоге од учесника може да узме на записник и стручни сарадник са записничарем; осим тога, по правилу, поступак за расправљање заоставштине спроводи судијски помоћник под надзором судије и то најчешће кад међу наследницима нема никаквих спорних питања;
- циљ који се жели постићи овим законом је смањење трошкова у судовима у вези са поступцима који ће се пренети у надлежност јавним

Законска решења, упутства и закључци могу се схватити као прелазна решења.

вредности заоставштине, с тим што укупна награда не може бити већа од 400 бодова.

Ако у поступку за расправљање заоставштине учествују више од три странке, награда се повећава за 10 бодова за четврту и сваку наредну странку, али највише до 50% награде из ст. 1. и 2. овог члана.

Ако решењем јавног бележника буде прекинут поступак за расправљање заоставштине, за до тада обављене радње јавном бележнику припада 50% награде из ст. 1–3. овог члана и накнада свих до тада насталих трошкова поступка.

Ако се прекинути поступак за расправљање заоставштине настави, јавном бележнику припада награда до пуног износа награде из ст. од 1–3. овог члана и накнада насталих трошкова поступка.

За допунско решење о наслеђивању награда се плаћа према накнадно утврђеној вредности новонађеног дела заоставштине. Јавном бележнику коме није поверено вођење поступка за расправљање заоставштине, а који предузме радње пописа и процене заоставштине или донесе решење о привременим мерама за обезбеђење заоставштине, за те радње припада посебна награда од по 20 бодова. Кад је јавном бележнику поверено вођење поступка за расправљање заоставштине и уз то он предузме и радње пописа и процене заоставштине или доношење решења о привременим мерама за обезбеђење заоставштине, укупна награда не може бити виша од 150% награде која јавном бележнику припада по члану 8. ове тарифе (члан 9).

У сваком случају, **наплата** накнаде ће се побољшати с обзиром на овлашћење јавног бележника за наплату, јер суд у случају неплаћања таксе покреће извршни поступак против таксеног обвезника ради наплате таксе.

Уместо закључка

Наведена упутства и сарадња судова и јавних бележника, у сваком случају, користиће бржем и масовнијем преузимању ових послова од стране јавних бележника и растерећењу судова. Ипак, много је детаља и дилема које ће се појављивати у том поступку преношења надлежности.

Законска решења, упутства и закључци могу се схватити као прелазна решења до коначног преузимања вођења оставинских поступака од стране јавних бележника, а што би требало да буде циљ свих ових активности. Оваква поступна решења имају својих предности и мана. **Мана** им је, у сваком случају, чињеница да ће суду остати један део административног посла пријема смртовница, предлога, доношења решења од стране судије о поверавању сачињавања смртовнице, поверавања одређеном јавном бележнику решењем преседника суда, процене да ли предмет треба поверити јавном бележнику након сачињавања смртовнице, поверавања спровођења оставинског поступка након сачињавања смртовнице, процене разлога за изузеће и искључење бележника, евидентирање и архивирање предмета и др. То ће и даље ангажовати одређени број судија, судијских помоћника и административног особља. **Предност** је што грађани нису одмах изложени наглом преласку надлежности, што даје простор и време како суду тако и јавним бележницима да се припреме и у ходу решавају спорна питања која се јављају у пракси.

Слабе стране ових решења могу се регулисати накнадним изменама прописа и јачањем капацитета јавних бележника и коморе како би преузели и овај део посла који је и даље поверен суду. Као и код послова овере који су у потпуности пренети у надлежност јавних бележника, суд би у том случају имао само контролну функцију поступајући по захтевима учесника у поступку за оцену начина поступања јавних бележника.

Према мишљењу аутора овог текста, све дилеме у погледу разграничења надлежности суда и бележника требало би решавати у корист бележника који има сва овлашћења као и суд у повереном послу и процени радњи које треба предузети, а имајући у виду да је крајњи циљ ових законских решења преузимање оставинских поступака од стране јавних бележника и растерећење суда од свих оних послова који не представљају суђење у ужем смислу.

Календар догађаја...

13. СЕПТЕМБАР – 29. ОКТОБАР 2016.	● **Курс** **Курс за сертификованог самосталног књиговођу уз практичан рад на рачунару и књиговодственом програму** Регионална привредна комора Нови Сад
19. И 21. СЕПТЕМБАР 2016.	● **Дводневни семинар** **Анализа финансијских извештаја** Регионална привредна комора Нови Сад
28. СЕПТЕМБАР 2016.	● **Једнодневни семинар за рачуноводствене агенције** **Примена прописа о спречавању прања новца и финансирања тероризма, са посебним освртом на обавезе рачуноводствених агенција као обвезника по Закону о спречавању прања новца и финансирања тероризма** Београд, Хотел „Палас”, Топличин венац 23 ИНГ-ПРО д.о.о, www.propisi.net
28–29. СЕПТЕМБАР 2016.	● **Обука** **Јавне набавке по правилима Европске уније – ПРАГ процедуре** Привредна комора Београда
29. СЕПТЕМБАР 2016.	● **Једнодневно саветовање** **Примена новог Закона о извршењу и обезбеђењу** Београд, Хотел „Палас”, Топличин венац 23 ИНГ-ПРО д.о.о, www.propisi.net
30. СЕПТЕМБАР – 1. ОКТОБАР 2016.	● **Двоеденвни тренинг** **Финансијска анализа 1** Привредна комора Београда

ELEKTRONSKA IZDANJA

PROPISI.NET

ELEKTRONSKO PRAVNO IZDANJE

Propisi.net su elektronsko pravno izdanje, koje se nalazi na internet adresi www.propisi.net. Ova svojevrsna pravna biblioteka, s više od 220.000 dokumenata, predstavlja najsavremeniji, potpuno automatizovan način praćenja i ažuriranja pravnih akata – propisa, sudske prakse, pravnih mišljenja, modela ugovora i obrazaca, stručnih komentara aktuelnih i važnih propisa.

Kako se u periodu tranzicije u kojem se nalazimo ukazala potreba za novim zakonodavnim rešenjima, preciznijim definisanjem različitih oblika dela, ali i potreba za usklađivanjem postojećih zakona i budućeg zakonodavstva s propisima Evropske unije, tako je i dinamika donošenja propisa postala izrazito velika. Stoga su pravovremeno poznavanje i primena odgovarajućih propisa postali *Conditio sine qua non* savremenog poslovanja.

Jednostavno i komforno, na jednom mestu, Propisi.net pružaju uvek ažurne tekstove propisa iz svih oblasti društvenog života, sudsku praksu svih sudova, pravna mišljenja nadležnih ministarstava, modele ugovora i obrazaca iz svih pravnih oblasti, stručne komentare, obračune kamata i sudskih taksi…

Zbog brojnih novodonetih zakona i podzakonskih akata, kako onih koji se donose na nivou Republike tako i onih koji se donose na nivou pokrajine i lokalne samouprave, Propisi.net su postali neophodni za uspešno praćenje svih ovih promena. Uz komentare eminentnih stručnjaka predstavljaju celinu neophodnu za pravilnu primenu propisa u praksi.

KONCEPT

Jedinstven način praćenja propisa korisnicima nudi:

- **osnovne tekstove,**
- **izvorne tekstove izmena i dopuna,**
- **prečišćene tekstove propisa i**
- **verzije članova.**

Svaki propis je povezan s odgovarajućim podzakonskim aktima (ili s propisom na osnovu kog je donet), s komentarima, primerima sudske prakse, pravnih mišljenja, ugovora, obrazaca i obrnuto.

Propisi.net omogućavaju tačnost i brzinu. I najnapredniji korisnici impresionirani su ne samo mogućnostima izdanja već i preglednim menijima i jednostavnim korišćenjem. Propisi.net su raspoloživi svima u svako doba dana i sa svake lokacije u zemlji i svetu.

Propisi.net su namenjeni pravnim i ekonomskim službama, sudovima, državnim organima i drugim javnim institucijama, privrednim društvima, agencijama, advokatima, jednom rečju, svima onima kojima je u svakodnevnom radu neophodno poznavanje pravne i finansijske regulative.

Elektronsko izdanje prati i propise iz oblasti prosvete i obrazovanja, čime je svakoj obrazovnoj ustanovi znatno olakšan svakodnevni rad, te su naši korisnici i brojne obrazovne ustanove.

U pretplatničkoj bazi nalazi se preko 10.000 korisnika na teritoriji Srbije i Crne Gore.

PROPISI.NET UKRATKO:

- više vrsta efikasnih i brzih pretraga (osnovna i napredna pretraga)
- mogućnost filtriranja (izdvajanja) dokumenata po odgovarajućim kriterijumima
- ne zahtevaju nikakvu instalaciju na računaru, potrebna je samo internet konekcija
- ne zahtevaju nikakve postupke ažuriranja korisnika, ažuriranje svakodnevno vrši redakcija
- aktivni 24 časa, 365 dana u godini
- uputstvo za korišćenje nalazi se u samom izdanju
- jednostavan pristup dokumentima
- povezanost svih dokumenata
- pregled tekstova dokumenata u više prozora
- pregled tekstova dokumenata kroz sve komponente izdanja
- hijerarhijski pregled dokumenata
- štampanje celog ili dela dokumenta
- kopiranje teksta, u celini ili u delovima
- za razvoj i pripremu dokumenata koriste se isključivo licencirani alati i razvojna okruženja
- putem Mejl servisa ažurirani dokumenti koje korisnik odabere stižu na njegov mejl
- brzi, precizni i jednostavni za rad (dovoljno je osnovno poznavanje rada na računaru).

Недавање издржавања

У тексту који следи анализирамо кривично дело недавања издржавања, уз бројне примере исказане кроз судске одлуке

Смиљка Стојановић

заменик јавног тужиоца Првог основног јавног тужилаштва у Београду
sudski.postupci@legeartis.rs

Кривично дело недавања издржавања прописано је чланом 195. Кривичног законика и спада у групу кривичних дела против брака и породице. У суштински неизмењеном облику, ово кривично дело постоји у нашем законодавству од 1951. године, с тим што је раније носило назив неплаћање алиментације (члан 197. КЗ ФНРЈ), затим избегавање давања издржавања (члан 119. КЗ РС), а под садашњим називом у нашем законодавству постоји од 2002. године, и без знатнијих измена је унето и у важећи Кривични законик.

Анализом члана 195. Кривичног законика, можемо закључити да ово кривично дело има свој основни и тежи облик.

Основни облик чини „ко не даје издржавање за лице које је по закону дужан да издржава, а та дужност је утврђена извршном судском одлуком или извршним поравнањем пред судом или другим надлежним органом, у износу и на начин како је то одлуком, односно поравнањем утврђено". Ово кривично дело је класично кривично дело **нечињења**, јер се може учинити само пропуштањем дужног чињења. Поред тога, у питању је **бланкетно** кривично дело, јер обавеза издржавања не потиче из кривичног, већ из породичног права. Под одговарајућим условима, Породични законик познаје издржавање супружника и ванбрачног партнера, издржавање мајке детета, издржавање малолетног детета, пунолетног детета највише до навршене 26. године старости, издржавање родитеља, браће и сестара, те адоптивних и тазбинских сродника (чл. 151–159. Породичног законика).

Међутим, за постојање кривичног дела није довољна испуњеност услова за настанак обавезе издржавања које предвиђа породично законодавство, већ је потребно да ова обавеза буде **конкретно одређена пресудом, поравнањем или другом одлуком** надлежног органа. Судска пракса је овде прихватала и решења, наредбе, па чак и привремене мере, под претпоставком да су правоснажне и извршне (Врховни суд Војводине је на седници кривичног одељења још 1977. године заузео став да кривично дело постоји и кад је обавеза издржавања предвиђена привременом мером у поступку утврђивања очинства).

С друге стране, **нужно је да дужност давања издржавања произилази из породичноправних обавеза**, те неће бити кривичног дела уколико је обавеза одређена по неком другом основу – примера ради, накнаде штете.

За постојање кривичног дела Кривични законик поставља услов да је одлука којом је обавеза издржавања утврђена **извршна**. Начелно се може рећи да одлука суда или другог државног органа стиче својство извршности протеком парционог рока или наступањем неког услова наведеног у самој одлуци. И наши судови сматрају да окривљени улази у криминалну зону управо након истека парционог рока, односно **падањем у доцњу**, од ког тренутка његово непоступање по правоснажној судској пресуди којом је утврђена обавеза давања издржавања представља кривично дело (Пресуда Окружног суда у Суботици Кж. 236/006 од 17. 7. 2006). Уколико, пак, одлука није извршна, нема ни кривичног дела.

Осим тога, треба узети у обзир да окривљени почиње да врши кривично дело тек **од дана наступања извршности**. Све пре тога није кривично дело, стога се често радња извршења кривичног дела и период обухваћен пресудом којом је утврђена обавеза издржавања не поклапају. Наиме, парнични суд најчешће утврђује обавезу издржавања и за будућност, али и ретроактивно, од тренутка када су се испунили законски услови. Међутим, кривично дело ће постојати тек од дана извршности те пресуде, те је **могуће да велики период, од чак и више**

Наша тужилаштва редовно примењују институт одлагања кривичног гоњења код кривичног дела недавања издржавања.

кривичног поступка спречава да и на тај начин покуша да оствари своја права. Иако су судови некада тражили и неуспешност намирења кроз извршни поступак, као услов за постојање кривичног дела (чак је и Врховни суд Србије својевремено подржао такво мишљење у пресуди Кж. бр. 12/92 од дана 19. 4. 1992), тај захтев је неоправдан, и напуштен у садашњој судској пракси.

Наша тужилаштва редовно примењују институт одлагања кривичног гоњења код кривичног дела недавања издржавања, јер се његова примена овде показује као посебно целисходна – најпотпуније и најбрже се остварује интерес оштећеног, а без даљег задирања у, по правилу осетљиве, породичне односе. Одредбом члана 283. ст. 1. тач. 4) Законика о кривичном поступку предвиђено је да јавни тужилац може одложити кривично гоњење ако осумњичени прихвати да испуни доспеле обавезе издржавања.

Уколико се, пак, поступак не оконча на овај начин, те дође до главног претреса, трошкови поступка могу бити релативно високи јер суд оштећеном ако је малолетан (а најчешће се управо и ради о недавању издржавања за малолетну децу) мора поставити пуномоћника адвоката, а неретко се одређује и финансијско вештачење тачног новчаног износа издржавања које је требало бити плаћено. Уколико окривљени током главног претреса измири све обавезе издржавања може се надати одустанку јавног тужиоца од кривичног гоњења, у ком случају ће суд донети одбијајућу пресуду, мада постоји и став да накнадно плаћање издржавања може представљати само олакшавајућу околност приликом одмеравања казне (Пресуда Окружног суда у Београду Кж. бр. 2482/02 од дана 17. 12. 2002).

Уколико суд окривљеног осуди због извршења овог кривичног дела, најчешће ће окривљеном бити изречена условна осуда, уз коју га суд може обавезати да измири доспеле обавезе издржавања, и да убудуће уредно даје издржавање. То је изричито предвиђено одредбом члана 195. ст. 4. Кривичног законика. Отуд се пред суд поставља и захтев да у пресуди утврди тачан износ обавезе окривљеног. Тако је Врховни суд Србије заузео став да пресуда мора садржати месечни износ и укупно неплаћени износ издржавања (Пресуда Врховног суда Србије Кзз. бр. 49/97 од дана 26. 12. 1997).

У случају да окривљени не испуни наложену обавезу, суд може, у складу са одредбом члана 69. Кривичног законика, у оквиру времена проверавања продужити рок за испуњење обавезе, или пак опозати условну осуду и изрећи претходно утврђену казну затвора. Из свих ових одредаба види се да је законодавац предузео све мере како би издржавање на крају било плаћено, а имајући у виду да су примаоци издржавања најчешће деца, чија егзистенција од тог новца и зависи.

Коначно, треба рећи и то да у сваком случају кад се у поступку ради (и) о интересу малолетника (што је код овог кривичног дела најчешћи случај), тужилаштво и суд су дужни да што хитније поступају. Република Србија је изгубила спор пред Европским судом за људска права у предмету „Ристић против Србије" управо због дужине трајања кривичног поступка у једном предмету недавања издржавања. Наиме, кривични поступак је отпочео 2003. године, месец дана након подношења кривичне пријаве надлежном тужилаштву, а окончан је 2009. године, услед наступања апсолутне застарелости кривичног гоњења, с тим што је претходно донета првостепена пресуда укинута од стране вишег суда и предмет враћен на поновно одлучивање, те је током поновљеног поступка наступила застарелост и поступак обустављен. Европски суд за људска права нашао је да постоји повреда члана 6. Конвенције о људским правима (повреда права на правично суђење), те да Република Србија мора платити одговарајући износ на име нематеријалне штете оштећенима јер судови „морају бити посебно марљиви у споровима у вези са децом".

Утицај олакшавајућих и отежавајућих околности на висину и врсту кривичне санкције

Арсенал околности којима се суштински индивидуализује кривична санкција у нашем правном систему познат је под називом „олакшавајуће и отежавајуће околности" и представља велики мозаик поступка, чијим састављањем у целину суд прилагођава кривичну санкцију реалној потреби

Бојана Радивојевић

тужилачки приправник у Трећем основном јавном тужилаштву у Београду

Никола Пантелић

заменик јавног тужиоца у Трећем основном јавном тужилаштву у Београду
sudski.postupci@legeartis.rs

Кривично право, као грана права установљена ради пружања заштите најважнијих друштвених односа и вредности у друштву, претњом примене санкције према онима који те вредности нарушавају, издваја ову скупину правних норми, у односу на друге скупине норми, којима заштита најважнијих вредности није основна функција. Кривичноправна заштита појединца и других друштвених вредности остварује се у кривичном поступку, у коме суд приликом расветљавања и решавања кривичноправне ствари доноси посебну врсту судске одлуке коју називамо пресудом. Пресуда је најважнија судска одлука, јер се њеним изрицањем расправљају како материјална, тако и процесна питања, те се на тај начин окончава кривични поступак.

С обзиром на то да се кривичним правом кажњава појединац који својим понашањем доводи у опасност усвојене вредности друштвене групе којој припада, те да се применом инструментарија кривичног права у великој мери ограничавају права кажњеног појединца, од велике је важности да изречена санкција буде заснована (између осталих) на начелима хуманости, праведности и сразмерности. Дакле, уколико се жели избећи одмазда према извршиоцу, зло које извршиоцу кривичног дела изриче суд у име народа, мора бити праведно. У супротном, изречена казна неће остварити сврху, те ће уместо ресоцијализације и реинтеграције осуђеног у здраве друштвене оквире, јаз између њега и друштва постати већи. Да би друштво било праведно, оно мора да индивидуализује санкцију, тачније, да санкцију изрекне сразмерно тежини кривичног дела и степену кривице извршиоца, након чега извршиоцу изриче адекватну санкцију, која, у оквиру законских одредби, погодује свим утврђеним чињеницама. Судском одлуком се истовремено примењује право и оцењују околности које се односе на предметно крвично дело и извршиоца.

Сходно изреци да је боље стотину кривих грађана ослободити, него једног невиног (у нашем случају неадекватно) осудити, **индивидуализовање кривичне санкције је изузетно тежак део кривичног поступка**. Након што уврди доказе који терете окривљеног и који му иду у прилог, судија разматра законски распон казне, њен законски минимум и максимум, а затим, у оквиру тог распона сагледава околности конкретног случаја и личности учиниоца, те му

Како су неправни показатељи личности често тешко доступни правосудним органима, а многи нису ни мерљиви, насупрот евидентних показатеља попут кривичне и прекршајне евиденције, очинства окривљеног, они се у пракси ређе наводе, макар далеко ређе од наведених.

признања кривичног дела и сарадња окривљеног са правосудним органима као олакшавајуће околности погоршава (у пракси) однос и третман окривљеног који негира извршење кривичног дела. Као што доношење ситних дарова државним органима на својеврстан начин квари њихову свест и мења однос према странкама, делећи их у две групе, тако и окривљени (уколико се ова околност прихвати) који не признају кривично дело могу бити третирани на неадекватан начин. Суд „некоректно" држање пред надлежним органима не може тако образложити, али би могао да уочи низ других околности којима би погоршао положај окривљеног.

Друге околности које се односе на личност учиниоца

У низу субјективних околности претходно наведених, имамо и једну објективну оличену у јачини угрожавања или повреде заштићеног добра. Поред тога, законодавац је овом ставком још једном указао на значај личних прилика учиниоца и потребе да се околности субјективне природе приликом доношења најважније судске одлуке узму у обзир. Уколико би у конкретном случају постојале неке околности које се односе на личност учиниоца, а не могу се подвести под неку од горе наведених, остаје ова законска могућност. Из тог разлога оне су у пракси ретке, а могу обухватати психофизичке особености учиниоца, степен образовања, професионалну делатност, пол или неку другу околност која се у конкретном случају издваја као карактеристична.

Уместо закључка

Околности везане за извршење кривичног дела, у теорији, креирају изречену санкцију. Међутим, стиче се утисак да се у пракси на њих много не обраћа пажња, макар када се у обзир узму све потенцијалне околности. Велики број параметара значајних за одређивање санкције, присутан код готово сваког учиниоца кривичног дела, требало би да буде централно место приликом образлагања санкције, а погледом на мноштво пресуда, он то заправо и није. Томе доприноси чињеница да је суд у великој мери унификовао казнену политику, али и околност да је данас изрицање мере упозорења – условне осуде примарно у односу на изрицање казне лишења слободе, те да суд првенствено разматра има ли могућности да изрекне ову меру упозорења. Присутни параметри, као и афирмација споразума о признању кривичног дела, све више обесмишљавају изналажење адекватне санкције. Окривљени (са мање или више прецизности) у одређеном броју случајева могу још пре почетка поступка претпоставити будућу санкцију, а околност на коју се највише обраћа пажња јесте ранија осуђиваност окривљеног. Управо је то разлог да у готово свим пресудама суд апострофира баш ту околност, било као олакшавајућу, било као отежавајућу, а да остале околности служе као својеврстан декор, којим се често само образлаже већ утврђена санкција.

Преглед прописа...

„Сл. гласник РС", бр. 61/2016, објављен 7. 7. 2016.

- Уредба о безбедности и заштити деце при коришћењу информационо-комуникационих технологија
- Уредба о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора високонапонског далековода 2x110 kV Краљево 3 • Нови Пазар 1
- Одлука о одређивању централизованих јавних набавки добара и услуга које ће спроводити Управа за заједничке послове републичких органа у 2017. години
- Правилник о условима за обављање послова бродских агената и агената посредника
- Правилник о изменама Правилника о обрасцу дозволе за каботажу
- Правилник о допунама Правилника о утврђивању Програма мера здравствене заштите животиња за 2016. годину
- Списак овлашћених лабораторија које врше службену контролу у области безбедности хране животињског порекла и хране за животиње, производа животињског порекла и здравствене заштите животиња
- Пресуда Европског суда за људска права по представци број 50124/13, Миленковић против Србије
- Пресуда Европског суда за људска права по представци број 58385/13, Љајић против Србије
- Одлука о изменама и допунама Одлуке о управљању ризицима банке
- Одлука о изменама и допунама Одлуке о извештавању банака
- Одлука о изменама и допунама Одлуке о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки банке
- Одлука о изменама Одлуке о каматним стопама које Народна банка Србије примењује у поступку спровођења монетарне политике
- Правилник о ваздухопловном информисању
- Правилник о условима за обављање делатности одржавања железничке телекомуникационе мреже
- Правилник о условима за вршење послова одржавања сигнално-сигурносних уређаја
- Правилник о условима за вршење послова одржавања горњег и доњег строја железничких пруга
- Правилник о условима за обављање одржавања подсистема енергија
- Правилник о елементима годишњег извештаја о безбедности управљача железничке инфраструктуре и железничког превозника и годишњег извештаја Дирекције за железнице
- Правилник о садржини акта о одржавању подсистема туристичко-музејске железнице
- Правилник о изменама Правилника о висини таксе за издавање сертификата о верификацији подсистема или његовог дела, сертификата о усаглашености елемената подсистема и сертификата о погодности за употребу елемената подсистема
- Решење о утврђивању висине накнаде погребних трошкова за кориснике пензија за јул, август и септембар 2016. године
- Исправка Правилника о изменама и допунама Правилника о Листи лекова који се прописују и издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања
- Исправка Правилника о допунама Правилника о утврђивању цена здравствених услуга на примарном нивоу здравствене заштите
- Правилник о изменама Правилника о поступку решавања спорова поводом регистрације назива националних интернет домена

„Сл. гласник РС", бр. 62/2016, објављен 13. 7. 2016.

- Правилник о условима и начину обављања послова у име и за рачун Акционарског фонда и начину изјашњења по основу пренетих акција чији је законити ималац Акционарски фонд
- Правилник о начину вођења Именика јавних извршитеља и заменика јавних извршитеља и Именика ортачких друштава јавних извршитеља
- Правилник о општим условима за закључивање уговора о осигурању јавних извршитеља
- Правилник о изменама Правилника о накнади трошкова у судским поступцима
- Правилник о изменама Правилника о начину паковања, декларисања и обележавања мирног вина, неких специјалних вина и других производа у производњи и промету
- Одлука Уставног суда РС број ИУз-166/2014
- Одлука Уставног суда РС број ИУо-234/2013
- Одлука Уставног суда РС број ИУо-331/2014
- Одлука Уставног суда РС број ИУо-546/2014
- Одлука Уставног суда РС број ИУо-598/2014
- Решење Уставног суда РС (Су број 429/1)
- Пословник о изменама и допунама Пословника о уређењу и раду Врховног касационог суда
- Одлука о изменама и допунама Методологије за одређивање цене приступа систему за транспорт природног гаса
- Индекси потрошачких цена за јун 2016. године
- Листа о допуни Листе лекова који се издају без рецепта и који се могу рекламирати у средствима јавног информисања
- Јавнобележнички пословник
- Одлука о утврђивању висине такси у 2017. години (Антидопинг агенција Републике Србије)

„Сл. гласник РС", бр. 63/2016, објављен 15. 7. 2016.

- Уредба о плану хитних мера помоћи жртвама и њиховим породицама у случају несреће у саобраћају
- Уредба о измени и допуни Уредбе о примени Међународних рачуноводствених стандарда за јавни сектор
- Одлука о финансирању набавке уџбеника средствима буџета Републике Србије за школску 2016/2017. годину
- Одлука о измени Одлуке о образовању Радне групе за реализацију пројекта „Обилазнице око Београда" и других капиталних пројеката из области путне привреде
- Одлука о изменама и допунама Одлуке о највишим ценама лекова за употребу у хуманој медицини, а чији је режим издавања на рецепт
- Одлука Уставног суда РС број ИУз-80/2014
- Одлука Уставног суда РС број ИУз-92/2014
- Одлука Уставног суда РС број Уж-7197/2013
- Одлука Уставног суда РС број Уж-5536/2014

„Сл. гласник РС", бр. 64/2016, објављен 22. 7. 2016.

- Уредба о утврђивању Програма имплементације Регионалног просторног плана за подручје Подунавског и Браничевског управног округа за период од 2016. до 2020. године

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрици доносимо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора на њих имају искључиво претплатници на наш часопис

ЈАВНА СВОЈИНА

П: *Да ли су на основу Закона о јавној својини, Закона о енергетици и Закона о комуналним делатностима мреже за дистрибуцију гаса и мерно-регулационе станице са припацима у јавној својини јединице локалне самоуправе, с обзиром на то да је моментом ступања на снагу Закона о јавној својини њихов корисник било јавно предузеће које је основала општина, или су исте мреже власништво Републике Србије?*

О: На основу члана 11. Закона о јавној својини („Сл. гласник РС”, бр. 72/11, 88/13 и 105/14), мрежа у смислу овог закона јесте непокретна ствар са припацима, односно збир ствари, намењених протоку материје или енергије ради њихове дистрибуције корисницима или одвођења од корисника, а чији је појам ближе утврђен посебним законом. Тај посебни закон је заправо Закон о енергетици („Сл. гласник РС”, 145/14). У складу са чланом 157. тог закона уређена је својина на електроенергетским мрежама. Преносна електроенергетска мрежа може, у складу са законом, бити у јавној својини и у својини оператора преносног система кога је основала Република Србија за обављање делатности преноса и управљања преносним системом. Дистрибутивна електроенергетска мрежа може, у складу са законом, бити у јавној својини и у својини оператора дистрибутивног система кога је основала Република Србија или које је зависно друштво правног лица чији је оснивач Република Србија. Оператор система стиче својину на објектима електроенергетске мреже које изгради својим средствима или прибави правним послом. У случају престанка оператора система чији је оснивач Република Србија електроенергетска мрежа постаје својина Републике Србије. С обзиром на то да су мреже добро од општег интереса, сматрамо да су оне у власништву Републике Србије или јавних предузећа чији је оснивач Република Србија.

СТЕЧАЈ

П: *Да ли се претходни стечајни поступак може сматрати вишом силом и бити основ за раскидање неког уговора?*

О: Претходни стечајни поступак служи за проверу постојања околности које су разлог за покретање стечајног поступка. Стечајни разлози су трајнија или претећа неспособност плаћања, презаduженост, непоступање по усвојеном плану реорганизације и уколико је план реорганизације издејствован на преваран или незаконит начин.

Виша сила као разлог за раскид уговора дефинише се као спољна околност, која има јачу моћ од моћи субјекта и која дејствује независно од воље субјекта. Дејство више силе не може се предвидети, не може се спречити или избећи и она утиче на настанак, промену или престанак правног односа.

Претходни стечајни поступак је само фаза у којој се врши провера постојања околности које су разлог за покретање стечајног поступка. Те околности би се морале ценити у контексту онога што дефинише вишу силу.

ЈАВНА ПРЕДУЗЕЋА

П: *У складу са новим Законом о јавним предузећима, ЈП Дирекција за изградњу општине М., у обавези је да изврши усклађивање оснивачког акта са одредбама новог закона до 4. 9. 2016. године. Имамо недоумице у вези са регистрацијом*

Подаци од значаја за рад пословних субјеката

Износи личних примања запослених

ВРСТА ИСПЛАТЕ	ПО ЗАКОНУ О РАДУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН
1.	2.	3.
Регрес за коришћење годишњег одмора	Исплата по овом основу је обавезна, у висини утврђеној општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 6) Закона о раду)	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду
Отпремнина код одласка у пензију	Према Закону о раду, исплаћује се најмање у висини 2 просечне зараде у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику (**63.699 · 2 = 127.398**)	Не опорезује се до износа двоструке месечне зараде по запосленом у Републици према последњем податку (**2 · 63.699 = 127.398** дин.)
Јубиларна награда	До висине утврђене општим актом послодавца	Неопорезиво до **18.331** динара годишње
Накнада трошкова превоза до посла и повратка са посла	До висине цене превозне карте у јавном саобраћају	Не опорезује се до висине превозне карте, односно до висине стварних трошкова превоза, а највише до **3.666** дин.
Накнада за исхрану у току рада	Исплата по овом основу је обавезна, у висини утврђеној општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 5) Закона о раду)	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду
Дневница за службено путовање у земљи	До висине прописане општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 2) Закона о раду)	Неопорезиво до **2.201** дин. по дневници
Дневница за службено путовање у иностранство	У висини утврђеној општим актом послодавца (члан 118. тач. 3) Закона о раду)	Не опорезује се до износа прописаног Уредбом о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника („Сл. гласник", бр. 86/07, 84/14 и 84/15), а највише до 15 евра; за субјекте ван јавног сектора неопорезиво је до 50 евра
Теренски додатак (дневна накнада за повећане трошкове рада на терену)	Према Закону о раду, ако се предвиди општим актом, односно уговором о раду	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду

ВРСТА ИСПЛАТЕ	ПО ЗАКОНУ О РАДУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН
1.	2.	3.
Једнократна новчана накнада запосленима за чијим је радом престала потреба по Програму за решавање вишка запослених у поступку приватизације за 2016. годину („Сл. гласник РС“ бр. 9/15, 84/15 и 19/16)	Запосленом који је утврђен као вишак у 2016. години престаје радни однос када се добровољно определи за једну од опција, која је за њега најповољнија, и то за: 1) отпремнину у висини динарске противвредности 200 евра по години стажа осигурања, по средњем курсу, на дан достављања спискова вишка запослених од стране послодавца, с тим да укупна висина отпремнине не може бити већа од 8.000 евра у динарској противвредности; 2) отпремнину обрачунату на начин утврђен Законом о раду, с тим да укупна висина отпремнина не може бити већа од 8.000 евра у динарској противвредности, а висина средстава по години стажа осигурања код последњег послодавца не може бити већа од 500 евра у динарској противвредности, по средњем курсу, на дан достављања спискова вишка запослених од стране послодавца; 3) отпремнину у износу од шест (6) просечних зарада по запосленом у Републици Србији, према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике – за запослене који имају више од 15 година стажа осигурања (тренутно: **6 · 63.699 = 382.194** динара).	Не опорезује се до износа из претходне колоне – члан 9. ст. 1. тач. 20) Закона о порезу на доходак грађана, а на износ преко тога, према члану 85. Закона о порезу на доходак грађана – плаћа се порез по стопи од 20% по умањењу за 20% нормираних трошкова. За лица старија од 50 година живота – неопорезиво у потпуности без обзира на износ
Стимулативне отпремнине при споразумном престанку радног односа (члан 177. Закона о раду)	Исплаћује се у складу са општим актом или уговором о раду	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду

Корисни правни акти

Приговор против решења о извршењу на основу веродостојне исправе само у обавезујућем делу

Предмет: Пословни број:_____

ПРИВРЕДНИ ИЛИ ОСНОВНИ СУД

ЗА ВЕЋЕ првостепеног суда

Извршни поверилац: _____ *(име и презиме за физичко лице / пословно име за правно лице)*, из _____, ул. _____ *(пребивалиште/ седиште или адреса за пријем поште уписана код АПР-а)*, датум рођења _____ ЈМБГ _____ *(за физичка лица)* матични број _____ и ПИБ _____ *(за правна лица)*.

Извршни дужник: _____ *(име и презиме за физичко лице / пословно име за правно лице)*, из _____, ул. _____ *(пребивалиште/ седиште или адреса за пријем поште уписана код АПР-а)*, датум рођења _____ ЈМБГ _____ *(за физичка лица)* матични број _____ и ПИБ _____ *(за правна лица)*.

Против Решења о извршењу на основу веродостојне исправе _____ суда у _____, Пословни број _____ од _____ године, сагласно одредби члана 85. и члана 89. Закона о извршењу и обезбеђењу извршни дужник изјављује:

ПРИГОВОР

Решењем о извршењу на основу веродостојне исправе _____ суда у _____, обавезан је извршни дужник да извршном повериоцу по рачуну бр. _____ исплати износ од _____ динара, са законском затезном каматом почев од _____ до _____ године, као и трошкове извршног поступка.

Потраживање извршног повериоца из веродостојне исправе није настало, те је исто неосновано у целости.

наставак на следећој страни

Закључак јавног извршитеља о додељивању непокретности купцу – члан 180. Закона о извршењу и обезбеђењу

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

ЈАВНИ ИЗВРШИТЕЉ _____ *(име, презиме и седиште извршитеља)*

Пословни број _____

Дана _____ године

Јавни извршитељ _____ из _____, у извршном поступку извршног повериоца _____ из _____, ул. _____ бр. _____, против извршног дужника _____ из _____ ул. _____ бр. _____, након закљученог јавног надметања, сагласно одредбама члана 180. ЗИО, дана _____ године, донео је следећи

ЗАКЉУЧАК О ДОДЕЉИВАЊУ НЕПОКРЕТНОСТИ

ДОДЕЉУЈЕ СЕ непокретност – _____ *(опис непокретности)*, најповољнијем понуђачу – купцу _____ из _____, за продајну цену од _____ динара.

Јавни извршитељ

_____

Поука о правном леку: Против овог закључка није дозвољен приговор.

ING-PRO

IZDAVAČKO DRUŠTVO

Izdavačko društvo Ing-Pro osnovano je 1992. godine. Od samog početka orijentisalo se na izdanja pravne sadržine te je među prvima predstavilo pravnoj javnosti prepoznatljiva štampana izdanja: Registar propisa, Zbirka propisa, časopis „Pro Info" i Sudsko-advokatski rokovnik, koji i dan-danas objavljuje. Nekoliko godina kasnije, svetlost dana ugledala je desktop aplikacija „Paket propisa", obimna pravna baza s više desetina hiljada dokumenata i mesečnim dopunjavanjem na CD-u. U to vreme ona je predstavljala primer najsavremenije tehnologije u upravljanju dokumentima...

Prateći razvoj računarske tehnologije i interneta, 2003. godine napravljeni su Propisi.net, prvo izdanje takve vrste na ovim prostorima koje tekstove propisa, primere sudske prakse i pravnih mišljenja, modele ugovora i obrazaca i stručne komentare, sa svim međusobnim vezama između dokumenata, prikazuje i ažurira na internetu. Tako je kompanija postala prepoznatljiv brend koji s pravom nosi epitet pionira elektronskog izdavaštva, a slogan kompanije Ing-Pro – jednostavnost, brzina, preciznost prati društvo od samog osnivanja.

Ing-Pro organizuje brojna savetovanja, seminare, radionice i obuke iz pravne i ekonomske oblasti, sa uglednim predavačima. Budući da u najkraćem roku i na najvišem profesionalnom nivou pruža efikasna, praktična i kreativna rešenja najsloženijih pravnih problema na koje zaposleni nailaze u svom poslovanju, polako prerasta i u modernu konsultantsku kompaniju.

Korisnici kompanije, a ima ih preko 10.000, pored ostalih su i: najviši državni organi, sudovi, ministarstva i drugi organi državne uprave, zatim lokalne samouprave, škole, agencije, javna preduzeća, privredna društva, brojni advokati, preduzetnici…

Izdavačko društvo ING-PRO d.o.o. osnovano je i u Podgorici, gde uspešno posluje već više od petnaest godina.

ELEKTRONSKA IZDANJA

- PROPISI.NET
- JAVNE NABAVKE
- E-ČASOPIS LEGE ARTIS

ŠTAMPANA IZDANJA

- ČASOPIS LEGE ARTIS
- KOMENTARI ZAKONA
- SUDSKO-ADVOKATSKI ROKOVNIK

SAVETOVANJA I KONSULTANTSKE USLUGE:

- SEMINARI
- PRAVNIČKE RADIONICE
- OBUKE

Порези и акцизе

Радни односи и социјално осигурање

Грађанско право и судски поступци

Привредно право и судски поступци

Кривично право и судски поступци

Буџети и јавне набавке

Буџетско рачуноводство, рачуноводство и ревизија

Унакрсни поглед